

Vastuullisen sijoittamisen opas

Sisältö

3	Johdanto
4	Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa?
8	Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat
19	Suomen vastuullisen sijoittamisen markkinat
22	Vastuullisen sijoitusstrategian tekeminen
28	Vastuullisen sijoittamisen järjestöt ja aloitteet
33	Kansalaisjärjestöjen odotukset sijoittajille

KUVITUS

Joonas Lehtimäki, Tussitaikurit Oy

TAITTO

Jasmi Lehtonen, Castrén & Snellman

Johdanto

Finsif (Finland's Sustainable Investment Forum ry) on sijoittajia, varainhoitajia, palveluntarjoajia ja alan organisaatioita palveleva yleishyödyllinen yhdistys, jonka tavoitteena on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa. Finsif pyrkii lisäämään tietoa vastuullisuudesta ja edistämään vastuullisen sijoittamisen toimialan kehitystä, ja tämä opas on laadittu palvelemaan näitä tarkoituksia.

Oppaaseen on koottu perustietoja vastuullisesta sijoittamisesta ja toimialan kehityksestä sekä esimerkkejä vastuullisen sijoittamisen käytännön toteutuksesta. Tarkoituksena on tuoda esille erilaisia lähestymistapoja, näkökulmia ja ideoita, jotta kuka tahansa voi sijoittaa vastuullisesti.

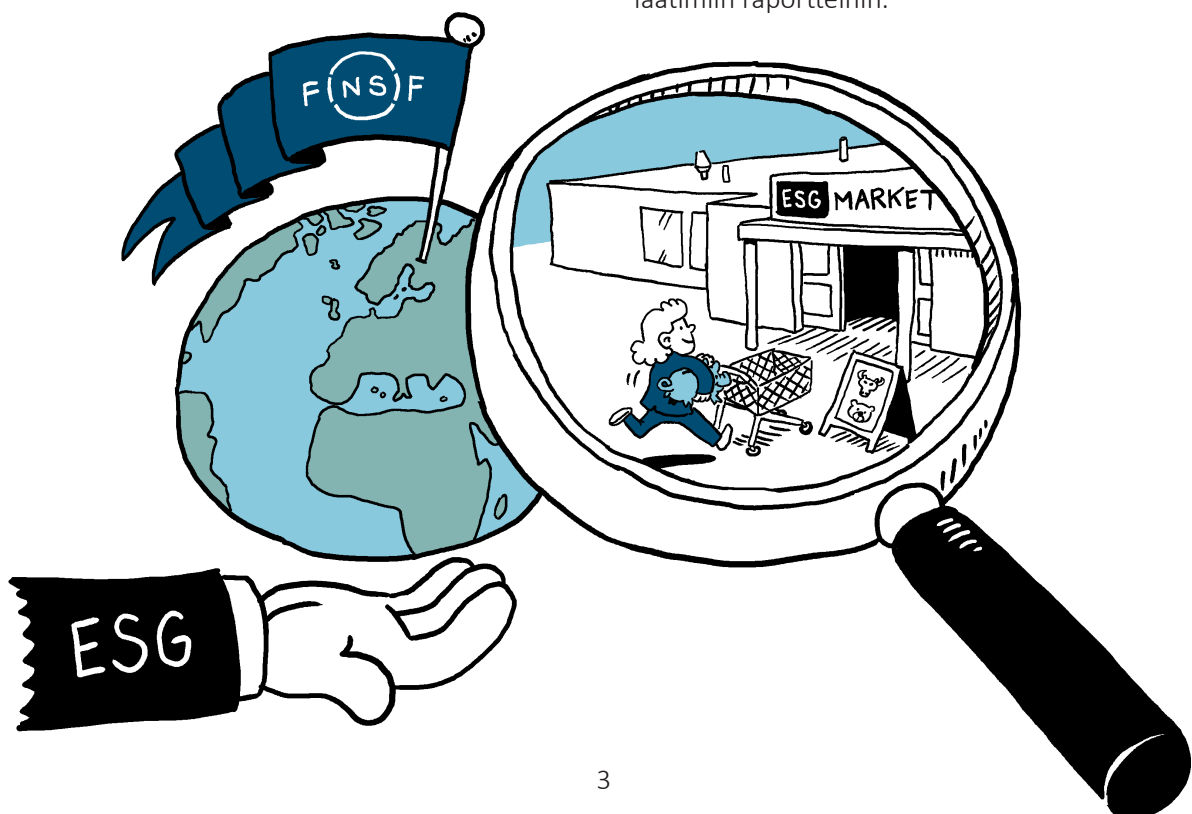
Opas on tarkoitettu julkaista myöhemmin Finsifin verkkosivustolla digitalisessa muodossa, jotta sitä on helpompi päivittää tarpeen mukaan. Lisäksi digitaalisuus mahdollistaa videoiden ja visuaalisten elementtien aktiivisemmän käytön. Uudessa oppaassa on runsaasti esimerkkejä, ja uutena kappaleena on esitelty kansalaisjärjestöjen vastuulliseen sijoittamiseen kohdistamia odotuksia.

Oppaan on laatinut useiden kirjoittajien työryhmä, joten se edustaa laajaa näkemystä vastuullisesta sijoittamisesta yhden toimijan näkökulman sijaan. Kuitenkin eri toimijoiden toimintatavat kertovat, miten erilaisin tavoin vastuullista sijoittamista on mahdollista toteuttaa. Esimerkeille onkin annettu oppaassa runsaasti tilaa.

Työryhmässä ovat olleet Niina Arkko, Katja Einesalo, Emilia Hattab, Anna Hyrske, Hanna Kaskela, Juulia Kangas, Markku Kaustia, Kirsi Keskitalo, Eveliina Leino, Karoliina Lindroos, Peter Lindström, Antti Malava, Tomas Otterström, Sanna Pietiläinen, Teresa Platan, Helinä Saarela, Riikka Sievänen, Hanna Silvola, Vesa Syrjäläinen, Eeva Toivonen ja Aksu Tuominen.

Haluamme kiittää erityisesti seuraavia järjestöjä, jotka osallistuivat laadintaan vastaamalla kysymyksiin kansalaisjärjestöjen odotuksista: Amnesty, CFA Society Finland, Fingo, Finnwatch, Global Compact Suomi, Suomen Tilintarkastajat, Unicef ja WWF.

Toivotamme mukavia lukukokemuksia oppaan parissa ja kannustamme kaikkia tutustumaan vastuullista sijoittamista käsitteleviin teoksiin, oppaisiin, akateemisiin tutkimuksiin ja Finsifin jäsenorganisaatioiden laatimiin raportteihin.

Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa?

Vastuullinen sijoittaminen voidaan määritellä monin tavoin. Yleisesti ottaen vastuullisessa sijoittamisessa tunnustetaan ympäristövastuuseen, sosiaaliseen vastuuseen ja hallintotapaan liittyvien eli ESG-asioiden (Environmental, Social and Governance) tärkeys sijoitustoiminnassa ja pyritään huomioimaan ne päätöksenteossa. YK:n tukemissa vastuullisen sijoittamisen periaatteissa (Principles for Responsible Investment, PRI) vastuullinen sijoittaminen määritellään strategiaksi tai toiminnaksi, jonka avulla ESG-tekijät integroidaan sijoituspäätöksiin ja omistajuuteen.

Vastuullisen sijoittamisen määrittely on sijoittajakohtaista ja lähtee usein sijoittajan tavoitteista ja arvoista: kukin sijoittaja määrittelee vastuullisen sijoittamisen omista lähtökohdistaan ja omat sidosryhmänsä huomioiden. Lisäksi vastuullisuutta on mahdollista soveltaa hieman vaihtelevin painoituksin kaikessa sijoitustoiminnassa ja omaisuusluokissa. Erilaisia toteutustapoja on käsitelty tarkemmin oppaan luvussa "Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat".

Vastuullisen sijoittamisen motiivit

Vastuullisen sijoittamisen motiiveja voivat olla esimerkiksi

- sijoitusten ja arvojen yhdenmukaisuus
- riskienhallinta
- paremman riskikorjatun tuoton tavoittelu
- sääntelyn noudattaminen.

Arvojen mukaisuus

Tutkimusten mukaan aito motiivi toimia oikein on tärkeä sijoitusvalintoihin vaikuttava tekijä. Vaikka sijoitusten arvojen mukaisuus, halu tehdä oikein ja parantaa sijoitusvalinnoilla maailmaa voidaan ymmärtää parhaiten yksilön ominaisuutena, myös instituutioilla on samoja pyrkimyksiä. Organisaation arvojen rinnalla jokaisessa yhteisössä vaikuttavat siinä toimivat yksilöt. Ihannetilanteessa organisaation ja yksilön arvot lähenevät toisiaan.

Riskienhallinta

Toinen keskeinen motiivi liittyy riskienhallintaan. Sijoituskohteeseen liittyvien riskien tunnistaminen on olennainen osa sijoitustoimintaa. ESG-asioilla on taloudellista merkitystä, joten niiden huomioon ottaminen sijoituspäätöksissä liittyy myös riskienhallintaan. Kun sijoitussalkkuun valitaan vastuullisesti toimivia yhtiöitä, myös ikävien yllätysten riski pienenee. Vastuulliset yhtiöt saavat osakseen huomiota myös kriisitilanteissa, kuten tapahtui finanssikriisin aikana vuonna 2008 ja Enronin kirjanpitoskandaalin aikana vuonna 2001. Myös edelleen jatkuva koronaviruspandemia on nostanut vastuullisesti toimivat yhtiöt huomion keskipisteeseen.

Parempaan tuoton tavoittelu

Kolmas motiivi on parempaan tuoton tavoittelu. Parempaan tuottoon voidaan saada jo riskien vähentämisen kautta mutta myös ESG-tekijöihin liitettyjen mahdollisuuksien kautta. Toisenlainen tapa tavoitella parempaan tuottoon on aktiivinen omistajuus. Riittävän suurella ääniosuudella tai koordinoimalla äänestyskäyttäytymistä muiden osakkeenomistajien kanssa on mahdollista vaikuttaa kohdeyhtiöön ja parantaa sen toiminnan vastuullisuutta.

Sääntelyn noudattaminen

Yritysvastuuta määriteltäessä on viitattu usein lainsäädännön asettamat vaatimukset ylittävään toimintaan. Vastuulliseen sijoittamiseen kuuluu lainsäädännön noudattaminen, mutta sääntelyä on mahdollista käyttää vastuullisen sijoittamisen motiivina. Silloin pyritään tunnistamaan esimerkiksi sellaiset toimijat, joille uudesta sääntelystä koituu hyötyä tai merkittävää haittaa. Uudesta sääntelystä voidaan mainita esimerkiksi EU:n kestävän rahoituksen toimintasuunnitelma, jonka tavoitteena on luokitella toimialoja ja yhtiöitä vastuullisuuden mukaan ja saada aikaan merkittäviä vaikutuksia markkinoihin ja sijoittajiin.

Motiivien yhdistäminen

Kullakin sijoittajalla, organisaatiolla ja yksilöllä on sijoitusvalinnoissaan useita motiiveja, joiden painotukset voivat vaihdella. Viime aikoina arvopohjaista halua toimia oikein on tullut tukemaan käsitys siitä, että ESG-asioiden huomioiminen sijoituspäätöksissä ei ainakaan heikennä riskikorjattua tuottoa.

TERESA PLATAN

SIJOITUSPÄÄLLIKKÖ | HELSINGIN YLIOPISTO

Miten määrittelette vastuullisen sijoittamisen?

Vastuullinen sijoittaminen lähtee tehtävästä ja arvoista. Määrittelimme sen neljän vastuun kautta: yliopisto, yhteistyökumppanit, yhteiskunta ja kestävä kehitys. Haluamme kantaa vastuumme tasavertaisesti suhteessa kaikkiin näihin ulottuvuuksiin. Käytännön toteutuksemme perustuu arvoihimme, ennen kaikkea tieteeseen.

Mitkä ovat motiivinne sijoittaa vastuullisesti?

Uskomme, että toimimalla vastuullisesti meillä on parhaat edellytykset kantaa ensisijainen vastuumme turvata ja lisätä yliopiston taloudellista vakautta ja itsenäisyyttä, myös tulevat sukupolvet huomioiden. Koemme myös, että yhteiskunnallinen asemamme velvoittaa vastuulliseen sijoittamiseen.

KATJA EINESALO

VASTUULLISEN SIJOITTAMISEN JOHTAJA | TYÖELÄKEYHTIÖ ELO

Miten määrittelette vastuullisen sijoittamisen?

Se on ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallinnon eli ESG-tekijöiden huomioimista sijoituspäätöksissä. Keskeinen osa tätä on omistajaohjaus ja vaikuttaminen sijoituskohteisiin yksin ja yhdessä muiden sijoittajien kanssa. Omien toimintatapojen vastuullisuus on myös olennaisessa roolissa.

Mitkä ovat motiivinne sijoittaa vastuullisesti?

Keskeistä on vastuun kantaminen tulevista eläkkeensaajista. Tavoittelemme vastuullisella sijoittamisella parempaa riskin ja tuoton suhdetta sekä riskien vähentämisen että mahdollisuuksien hyödyntämisen kautta. Uskomme, että kestäväällä liiketoiminnalla yhtiöt voivat pitkällä aikavälillä saavuttaa kestäviä tuloksia ja me sijoittajana kestäviä tuottoja.

JULIA THUREN

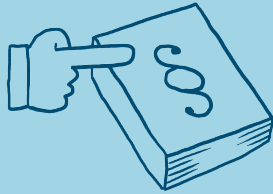
VAPAA TOIMITTAJA, TIETOKIRJAILIJA, YRITTÄJÄ, YKSITYISSIJOITTAJA

Miten määrittelette vastuullisen sijoittamisen?

Minulle se on arvojeni mukaista sijoittamista. Niihin kuuluvat luonnon säilyttäminen ja ihmisoikeudet. Haluan, että rahani ovat kiinni liiketoiminnassa, joka ratkaisee ongelmia eikä lisää niitä. Yksityissijoittajana oman ESG-analyysin tekeminen on melko mahdotonta, ja tästä syystä pitää luottaa ammattilaisten kriteeristöön.

Mitkä ovat motiivinne sijoittaa vastuullisesti?

Sijoitushorisonttini on vuosikymmeniä ja suunnitelmani on ostaa ja pitää. Näin ollen en sijoita kohteisiin kuten kivihilli ja pikamuoti, joiden en usko pärjäävän tulevaisuudessa. Yritysvastuulaki on menossa läpi EU:ssa, ja näin myös ihmisoikeuksien noudattamisesta tulee taloudellisestikin entistä kannattavampaa. Koen, että voidakseni itse hyvin haluan elää arvojeni mukaisesti ja pyrkiä teoillani luomaan tulevaisuutta, jossa lapseni voivat elää onnellisena.

VASTUULLISEN SIOJITTAMISEN SÄÄNTELY

Vastuullista sijoittamista edistetään myös sääntelyn keinoin. Viime aikoina muun muassa Euroopan unionissa on annettu useita säädöksiä, jotka asettavat velvollisuuksia esimerkiksi finanssialan toimijoille, kuten sijoituspalveluyhtiöille. Samalla sääntelyllä suojataan markkinatoimijoita, sijoituspalveluja käyttäviä kuluttajia ja yhteisöjä. Esimerkkejä:

- EU:n kestävän rahoituksen toimintasuunnitelmalla pyritään ohjaamaan rahoitusmarkkinat edistämään kestävän kehityksen tavoitteita.
- EU:n tiedonantoasetus asettaa finanssialan toimijoille velvollisuuden antaa tietoja muun muassa kestävyysriskien huomioimisesta sijoitustoiminnassa ja kestävien sijoitus tuotteiden kokonaisvaikutuksesta.
- EU:n vihreä taksonomia on yhteinen luokitusjärjestelmä, jolla määritellään ympäristön ja ilmaston huomioivat kestävät investoinnit. Taksonomia auttaa sijoittajia, yrityksiä ja EU:n jäsenvaltioita suuntaamaan rahoitusta kestävyystavoitteiden edistämiseksi.
- EU:n valmisteilla oleva kestävyysraportointidirektiivi (CSRD, Corporate Sustainable Reporting Directive) määrittelee edeltäjänsä eli muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevaa direktiiviä (NFRD, Non-Financial Reporting Directive) yksityiskohtaisemmin, mitä yhtiöiden tulee raportoida oman toimintansa vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan.
- Lisäksi sijoitustoimintaan liittyy runsaasti yleistä sääntelyä (kuten tiedottamiseen ja sisäpiiriasioihin liittyvät säännökset).

Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat

Koska vastuulliselle sijoittamiselle ei ole yhtä määritelmää, on luontevaa, että myös lähestymistapoja ja työkaluja on monenlaisia. Vastuullisen sijoittamisen lähestymistapoja ovat esimerkiksi

- ESG-integrointi
- teemasijoitukset
- suosiminen / Best-In-Class
- poissulkeminen
- aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen
- vaikuttavuussijoittaminen.

Sopivimmat lähestymistavat riippuvat eri tekijöistä, kuten sijoitusvarallisuudesta ja yleisestä sijoitusstrategiasta, sekä tavoitteista, periaatteista ja käytävissä olevista resursseista. Esimerkiksi eläkevakuutusyhtiö ja pieni säätiö voivat harjoittaa vastuullista sijoittamista eri tavoin.

Suorat sijoitukset ja räätälöidyt sijoitustoimeksiantot antavat sijoittajalle hyvät mahdollisuudet omiin ESG-ratkaisuihin, kun taas rahastosijoittajan lähtökohta on erilainen. Sijoitusrahastojen hoidossa noudatetaan rahastoyhtiön laatimaa strategiaa, jonka sijoittaja hyväksyy sijoitushetkellä. Tällöin sijoittaja voi käyttää vastuullisen sijoittamisen lähestymistapana esimerkiksi aktiivista vuoropuhelua rahastonhoitajan kanssa. Näin rahastoyhtiöt voivat tarjota ESG-kriteerejä täyttäviä rahastoja tai päivittää olemassa olevien rahastojen vastuullisen sijoittamisen ohjeistuksia.

Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat eivät sulje toisiaan pois, vaan niitä voidaan soveltaa myös rinnakkain ja toisiaan täydentäen. Tarkoitukseen parhaiten sopiva lähestymistapa löytyy eri vaihtoehtoihin perehtymällä ja sisällyttämällä omat kriteerit johdonmukaisesti esimerkiksi sijoitusrahastojen valintaprosessiin.

ESG-integrointi

ESG-integroinnin tavoitteena on sisällyttää olennaiset vastuullisuuskriteerit taloudellisen tiedon rinnalla sijoitusanalyysiin ja sijoituspäätöksiin. Tätä kautta ne voivat omalta osaltaan vaikuttaa sijoituksen tuotto-riskiprofiiliin positiivisesti pitkällä aikavälillä.

Vastuullisuuden näkökulmasta olennaisuudet vaihtelevat toimialoittain. Maankäyttö on olennaista esimerkiksi metsä- ja rakennusyhtiöille, mutta IT-alalla huomio kiinnittyy muun muassa yksityisyyden suojaan ja työntekijöiden kohteluun maankäyttökysymysten sijaan. Yksi paljon esille noussut tapa lähestyä ESG-aihealueita toimialakohtaisesti on kansainvälinen SASB-viitekehys (Sustainability Accounting Standards Board), joka määrittelee asiantuntijaryhmien kautta toimialoille tärkeimmät vastuullisuusasiat taloudellisen merkittävyyden näkökulmasta. Osion lopussa olevassa taulukossa toimialakohtaisia eroja on havainnollistettu tämän viitekehysten avulla.

Lisäksi esimerkiksi EU:n uuden tiedonantoasetuksen myötä finanssialalla kestävyysriskeihin liittyvät toimintatavat on julkistettava avoimesti, minkä ansiosta vastuullisuusasioiden huomioon ottaminen sijoitustoiminnassa valtavirtaistuu. Raportointivaatimuksissa nostetaan yhä useammin esille kestävyystekijöitä, ja ne vaikuttavat sekä sijoituskohteisiin että yritysmuotoisiin sijoittajiin.

Mitä haasteita ESG-integraatioon sisältyy?

- Sijoittajilla, kohdeyrityksillä ja muilla sidosryhmillä on kaikilla lukuisia eri tavoitteita myös vastuullisuuden ja kestävyysosalta. Kuinka seuloa olennaisimmat asiat esille ja keskittyä niihin ESG-integraation yhteydessä?

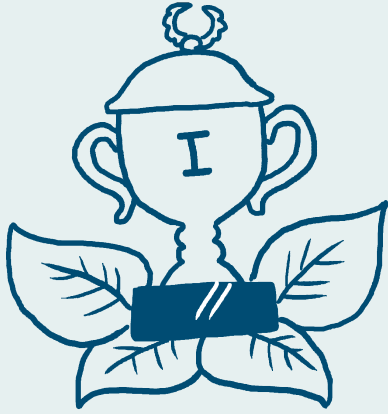
Miten käytännössä näitä haasteita pyritään ratkaisemaan?

- Sijoittajilla on usein ulkopuolisten ESG-tutkimusyrietysten tietoa tukenaan helpottamassa analyysia sekä myös mahdollisesti omia työkaluja, jotka auttavat vastuullisen sijoittamisen toteuttamisessa.

ERI TOIMIALAT PAINOTTAVAT ERI TEKIJÖITÄ

Taloudellisesti olennaisimmat vastuullisuusaiheet kolmen toimialan osalta:

Sellu- ja paperituotteet	Teollisuustuotteet ja -palvelut	Tietoliikennepalvelut
Kasvihuonekaasupäästöt	Energianhallinta	Energianhallinta
Ilmanlaatu	Työntekijöiden terveys ja turvallisuus	Asiakkaan yksityisyyden hallinta
Energianhallinta	Tuotesuunnittelu ja elinkaaren hallinta	Tietoturva
Vesi- ja jätehuollon hallinta	Raaka-aineiden hankinta	Raaka-aineiden hankinta
Tuotantoketjun hallinta		Kilpailijakäyttäytyminen
		Systeeminen riskien hallinta

Suosiminen / Best-in-Class

Lähestymistavassa suositaan tiettyä toimialaa tai yrityksiä, joita sijoittaja pitää vastuullisina. Kyseessä on poissulkemisen vastakohta: poissulkemisen sijaan valitaan aktiivisesti yrityksiä ja toimialoja, joihin halutaan sijoittaa.

Miten suosimista toteutetaan käytännössä?

Vakiintunutta käytäntöä ei ole, ja sijoittajat voivat valita suosimiskriteerinsä ja -tapansa itse. Esimerkiksi Best-in-Class-menetelmässä suositaan parhaita ESG-arvosanojen saajia:

- valitaan indeksi, jonka yhtiöt jaetaan toimialaluokkiin
- asetetaan toimialaluokan sijoituskohteet paremmuusjärjestykseen ESG-arvioinnin perusteella
- valitaan painotukset eri toimialoille
- valitaan parhaiden arvosanojen saajista itselle paras sijoitussalkku.

Suosimisen haasteet

Eri ESG-tutkimusyriytysten ESG-analyysien painotukset vaihtelevat, minkä vuoksi eri toimijoiden ESG-luokitukset eivät välttämättä korreloi keskenään. Ongelma on sukua poissulkemisen haasteelle: eri toimijat painottavat vastuullisuudessa eri asioita.

Toinen haaste ovat toimiala-, maa- tai aluekohtaiset vinoumat. Vastuullisuustekijöiden painotuksesta riippuen voidaan päätyä merkittäviin yli- tai alipainoihin, mikä voi vaikuttaa myös tuotto-riskisuhteeseen. Veritaksen salkunhoitajat Olli Hemminki ja Tapio Koivu kuvailevat problematiikkaa seuraavasti:

”Mikäli sijoittaja haluaa sijoittaa esimerkiksi kehittyville osakemarkkinoille vastuullisesti, vaihtoehtoja on useita. Kun huomioidaan vastuullisuuden sosiaaliset ja hallinnolliset ulottuvuudet, päätyvät kiinalaisyhtiöt usein alipainoon. Enemmän ilmastotekijöitä painottavassa lähestymistavassa Kiina voi kuitenkin olla merkittävässä ylipainossa matalapäästöisine teknologiayhtiöineen. Ollakseen vastuullinen pitäisi siis kehittyville osakemarkkinoille sijoittavan sekä yli- että alipainottaa Kiinaa: päädytään ristiriitaan.”

Poissulkeminen

Poissulkeminen on yksi perinteisimmistä vastuullisen sijoittamisen lähestymistavoista. Poissulkemisella on pitkä historia eettisessä sijoittamisessa, jossa sijoitusuniversumista suljetaan pois tuotteita ja palveluita sijoittajan henkilökohtaisen maailmankuvan ja moraalin perusteella.

Nykypäivänä poissulkemista tehdään pelkän arvopohjaisuuden sijasta yhä enemmän tuotoperusteisesti, jolloin poissulkeminen liittyy arvioituihin taloudellisiin riskeihin. Ilmastonmuutoksen myötä sijoittaja saattaa nähdä esimerkiksi hiileen sijoittamisen taloudellisena riskinä ja sulkee hiilen kokonaan pois salkustaan. Samaan lopputulokseen voi päätyä sijoittaja, joka ei halua taloudellista hyötyä arvojensa vastaisesta toiminnasta. Tässä tapauksessa arvot voivat liittyä esimerkiksi sijoittajan haluun poissulkea yleisesti fossiiliset polttoaineet. Poissulkemisessa on paljon erilaisia variaatioita, joista yksi on Pohjoismaissa suosittu normipohjainen poissulkeminen. Tällöin poissulkukriteereinä käytetään kansainvälisiä normeja, kuten YK:n Global Compact -aloitteessa mainittuja ihmisoikeuksia, työntekijöiden oikeuksia, ympäristöasioita ja korruptiota.

Miten poissulkemista toteutetaan käytännössä?

Käytännössä poissulkeminen toteutetaan niin, että ensin sijoittaja määrittelee ne sijoituskohteet, joita ei halua salkkuunsa: sijoittaja määrittelee siis itselleen jollain tavoin omiin arvoihinsa tai sijoitusstrategiaansa sopimattomat sijoituskohteet. Tämän jälkeen nämä sijoituskohteet poissuljetaan potentiaalisista sijoituskohteista ja sijoitussalkku rakennetaan jäljelle jäävän sijoitusuniversumin pohjalta. Poissuljettavat sijoituskohteet voivat olla esimerkiksi tuotteita tai toimialoja, kuten kiistanalaiset aseet, tupakka ja hiili.

Normipohjaisessa tarkastelussa poissulkeminen tapahtuu käytännössä yrityksen jo olemassa olevien normirikkomusten pohjalta. Tällöin sijoitussalkusta poistetaan sijoituskohteita esimerkiksi tapahtuneen ympäristörikkeen tai työntekijöiden oikeuksien polkemisen perusteella. Sijoittaja voi myös yhdistää erilaisia lähestymistapoja. Esimerkiksi välittömän poissulkemisen sijaan sijoittaja voi pyrkiä vaikuttamaan yhtiöön aktiivisen omistajuuden kautta. Mikäli vaikuttaminen onnistuu, ei poissulkemista tarvita, sillä yritys on muuttanut toimintatapojaan ja korvannut aiheuttamansa haitat. Mikäli vaikuttaminen ei onnistu, sijoittaja voi poissulkea kohteen potentiaalisten sijoituskohteidensa joukosta.

Poissulkemisen haasteet

Poissulkemisessa on monia haasteita, jotka sijoittajan, asiakkaiden ja sidosryhmien on hyvä tiedostaa. Esimerkiksi poissulkukriteerien määrittely perustuu sijoittajien omiin käsityksiin vastuullisuudesta, ja nämä käsitykset vaihtelevat suuresti. Toiselle ydinvoima on vastuullista ja toiselle vastuutonta. Lisäksi täydellinen poissulku on vaikeaa: esimerkiksi päivittäistavara-kaupat myyvät tupakkaa, eli mikäli sijoittaja edellyttää tupakan täydellistä poissulkua, myös kaupan ala on suljettava sijoitussalkusta pois. Tämä ongelma voidaan ratkaista liikevaihtorajoilla eli määrittelemällä, kuinka monta prosenttia enimmillään sijoituskohteen liikevaihdosta saa tulla poissuljettavasta tuotteesta tai toiminnasta.

Tietyissä omaisuuslajeissa poissulkeminen voi pienentää sijoitusuniversumia merkittävästi, mikä heikentää sijoitussalkun hajautusmahdollisuuksia ja mahdollisesti salkun tuottoa. Poissulkemisessa voi jäädä myös tuottopotentiaalia käyttämättä, kun suljetaan tuottavia sijoituskohteita pois. Esimerkiksi sijoitusmaailman kiistanalaiset toimialat, kuten tupakka- ja aseeteollisuus, ovat ajoittain tarjonneet hyviä tuottomahdollisuuksia. Toisaalta heikolla tuottoaikakaudella toimialan puuttuminen sijoitussalkusta on voinut tuottaa sijoittajalle hyötyä.

Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen

Aktiivinen omistajuus tarkoittaa sijoittajan omistajaoikeuksien käyttämistä vastuullisemman yritystoiminnan edistämiseksi, riskien pienentämiseksi ja sijoitustuottojen varmistamiseksi. Aktiivista omistajuutta toteutetaan esimerkiksi äänestämällä yhtiökokouksissa tai keskustelemalla suoraan yhtiön johdon kanssa pyrkien vaikuttamaan yhtiön toimintaan.

Miten aktiivista omistajuutta ja vaikuttamista toteutetaan käytännössä?

Sijoittaja voi vaikuttaa itse suoraan yhtiöön tai hyödyntää laajemman joukon voimaa eli tehdä vaikuttamistyötä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Suora vaikuttamistyö voi liittyä yhtiön toiminnan parantamiseen (esimerkiksi yhtiön rikottua kansainvälisiä normeja) tai tiettyihin teemoihin pureutumiseen (esimerkiksi tasa-arvon parantaminen). Yhteisvaikuttaminen on kasvattanut suosiotaan ja osoittautunut tehokkaaksi keinoksi saada muutosta aikaan. Yhteisvaikuttamisessa voi olla mukana esimerkiksi useita varainhoitajia ja sijoittajia, kansalaisjärjestöjä tai palveluntarjoajia. Yksi tunnetuimmista ja suurimmista yhteisvaikuttamisaloitteista on yli 500 sijoittajan muodostama [Climate Action 100+](#). Aloitteessa vaikutetaan yhdessä 160 yhtiöön, jotka ovat maailman suurimpia kasvihuonekaasupäästäjiä. Aloitteen tavoitteena on kannustaa yhtiöitä vähähiilisempään toimintaan ja sitoutumaan Pariisin ilmastopimuksen mukaisiin tavoitteisiin. Aloitteeseen on osaltaan luonut yrityksiin painetta, ja aloitteesta mukana olevista yhtiöistä jo yli 40 prosenttia on sitoutunut ilmastotavoitteisiin. Lisää aloitteesta voi lukea aloitteen [uusimmasta raportista](#).

Yhteisvaikuttaminen näkyy myös yhtiökokouksissa, kun osakkeenomistajat tuovat enenevässä määrin ehdotuksia yhtiökokouksiin äänestettäväksi. Nämä ehdotukset voivat liittyä esimerkiksi ilmastotavoitteiden asetantaan, ja niitä näkyy esityslistoilla niin yhteisinä aloitteina kuin yksittäisten sijoittajien tekeminä. Mikäli ehdotus kerää tarpeeksi kannatusta (yleensä yli 50 prosenttia äänistä), yhtiöllä on velvollisuus tarttua toimeen. Vaikka tulosta ei heti saavutettaisi, saattaa sijoittajien aktiivisuus herätellä yhtiön johtoa huomioimaan tehtyjä ehdotuksia myöhemmin. Pohjoismaisena esimerkkinä tästä on Volvo, jonka vuoden 2020 yhtiökokouksessa tehtiin esitys tieteeseen perustuvien tavoitteiden asettamiseksi. Päätöstä ei tehty yhtiökokouksessa, mutta sen jälkeen yhtiö on asettanut hiilineutraalisuustavoitteet, tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet ja liittynyt ilmastomuutoksen uhkiin ja mahdollisuuksiin keskittyvän [TCFD-raportointikehikon](#) (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) julkiseksi tukijaksi.

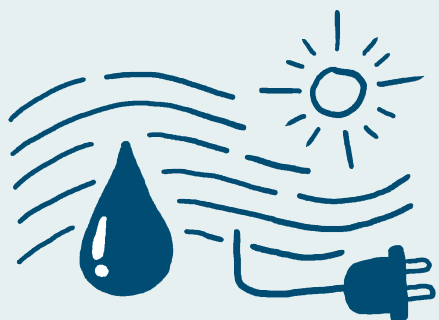
Myös yhdysvaltalaiset öljyjätit ovat olleet sijoittajien kasvavan yhteistoiminnan kohteena. Esimerkiksi Yhdysvaltojen kolmanneksi suurimman öljyntuottajan ConocoPhillipsin yhtiökokouksessa keväällä 2021 osakkeenomistajien esitys päästövähennysten asettamisesta sai enemmistön kannatuksen, ja yhtiön on ryhdyttävä toimiin esityksen mukaisesti. Exxonin yhtiökokouksessa aktivistisijoittajien esitys hallituksen kokoonpanosta sai myös enemmistön taakseen ja siten esimerkiksi biopolttoaineiden ja uusiutuvan energian asiantuntija Kaisa Hietala tuli valituksi yhtiön hallitukseen. Vastaavia ympäristöaiheisiin keskittyviä esityksiä on nähty myös muidenkin öljy-yhtiöiden yhtiökokouksissa, ja niitä on tulossa lisää.

Aktiivisen omistajuuden haasteet

Aktiivisen omistajuuden tavoite on saada yhtiöt korjaamaan tai parantamaan toiminnassaan tiettyjä asioita, varautumaan paremmin tulevaisuuden riskeihin sekä auttaa niitä edistämään ja tunnistamaan mahdollisuuksia. Yksi selkeä haaste tavoitteisiin pääsemisen osalta on paradoksi siitä, onko kiistanalaista yhtiötä parempi omistaa vai myydä omistus pois.

Tiettyjen yhtiöiden tai toimialojen poissulkeminen voi kuulostaa yksiselitteiseltä. Näin tehdessään sijoittaja antaa kuitenkin samalla pois suuren osan vaikutusvallastaan kyseiseen yhtiöön. Esimerkiksi osakkeenomistaja luopuu äänioikeudestaan yhtiökokouksessa, ja korkosijoittajan voi olla osakkeenomistajaa hankalampaa saada vaikuttamistyöllään tulosta aikaan, mikäli omistussuhdetta ei enää ole. Yhtiö kuuntelee herkemällä korvalla sijoittajaa, jolla on omistusten myötä vaikutusvaltaa yhtiöön. Kun omistus pidetään ja yhtiöön vaikutetaan esimerkiksi vuoropuhelulla tai äänestämällä sijoittajan näkemysten mukaan yhtiökokouksissa, omistuksen jatkaminen voi osoittautua pitkällä aikavälillä poissulkemista vastuullisemmaksi päätökseksi. Kun yhtiön osakkeet tai joukkovelkakirjat myydään pois, joku aina ostaa kyseiset omaisuuslajit markkinoilla, ja pahimmassa tapauksessa ne siirtyvät sijoittajalle, joka ei harjoita aktiivista omistajuutta tai pyri ajamaan yhtiötä toimimaan vastuullisemmin. Vaikuttamistyötä voi omistuksesta riippumatta pyrkiä jatkamaan myös erityisesti yhteisaloitteiden kautta. Tästäkin syystä joukolla tekeminen on hedelmällistä. Omistamisen vipuvaikutus on kuitenkin kiistanon, ja jo yhdenkin osakkeen omistus antaa sijoittajalle oikeuden osallistua yhtiökokoukseen.

Teemasijoittaminen

Teemasijoittamisessa tavoitteena on tietyn teeman mukaisten sijoitusten tekeminen esimerkiksi keskittymällä tiettyihin kestävän kehityksen teemoihin, kuten uusiutuvaan energiaan ja ihmisoikeusasioihin, tai omaksumalla viitekehukseksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Teemasijoittamisessa kaikki valitut sijoituskohteet edistävät valittua teemaa, kun suosimisessa salkussa voi olla myös yksittäisiä kohteita, jotka eivät täytä kriteereitä.

EU:n uusi sääntely selkeyttää myös teemasijoittamista siltä osin, että nyt kestävä sijoittaminen on tarkemmin määritelty kuin aikaisemmin. Kestävällä sijoituksella tarkoitetaan taloudelliseen toimintaan kohdistuvaa sijoitusta, joka edistää:

- ympäristötavoitetta (esimerkiksi uusiutuvaan energiaan, raaka-aineiden sekä veden ja maan käyttöön, jätteiden syntymiseen ja kasvihuonekaasupäästöihin tai luonnon monimuotoisuuteen kohdistuviin vaikutuksiin ja kiertotalouteen liittyvät tavoitteet)
- yhteiskunnallista tavoitetta, ja etenkin sijoitusta, joka edistää eriarvoisuuden torjuntaa tai joka edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja työmarkkinasuhteita
- sijoitusta inhimilliseen pääomaan tai taloudellisesti tai sosiaalisesti heikommassa asemassa oleviin yhteisöihin.

Edellytyksenä on myös, että tällaiset sijoitukset eivät aiheuta merkittävää haittaa yhdellekään edellä mainituista tavoitteista ja että sijoitusten kohdeyhtiöt noudattavat hyvää hallintotapaa, etenkin toimivien hallintorakenteiden, työntekijöihin nähden ylläpidettyjen suhteiden, henkilöstön palkitsemisen ja verosäännösten noudattamisen osalta.

Teemasijoittamisen haasteet

- SDG-tavoitteet, joita voidaan käyttää teeman määrittelyssä, on alun perin luotu valtioille, ja niihin vaikuttaminen yritystoiminnan kautta ei ole yksiselitteistä.
- Teemasijoituksissa kaikkien salkun sijoituskohteiden tulee olla teeman mukaisia, muutoin kyseessä on suosiminen. Tämä saattaa muodostaa haasteita salkun rakentamiselle.

Miten käytännössä näitä haasteita pyritään ratkaisemaan?

- ESG-dataa hyödyntämällä on mahdollista saada käsitys siitä, mihin kestävän kehityksen osa-alueisiin yhtiön toiminta vaikuttaa joko positiivisesti tai negatiivisesti.
- Aihealue tarkentuu lähivuosina voimaan tulevan uuden sääntelyn myötä.

CASE

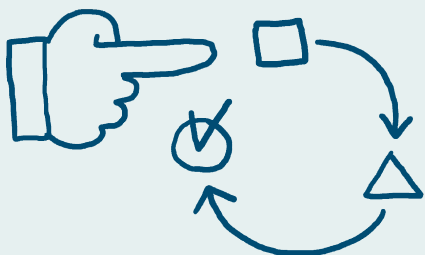
Danske Bankin teemarahasto hyödyntää YK:n kestävän kehityksen tavoitteita sijoituskohteita valittaessa. Rahaston sijoituskohteiden tulee toimia aktiivisesti näiden kestävyyshaasteiden ratkaisemiseksi. Teemarahaston sijoitukset voidaan hajauttaa sekä maantieteellisesti että toimialoittain.

Teemasijoittamisen toteutusta kestävän kehityksen tavoitteiden kautta on kuvattu alla:

<p>ILMASTOTAVOITTEET jossa keskiössä on muun muassa energiantuotannon siirtymä kohti vihreää taloutta.</p> <p>YK:n tavoitteet</p> <div></div>	<p>LUONNONVARAT jossa keskitytään muun muassa vesipulaan ja luonnonvarojen ylikulutukseen.</p> <p>YK:n tavoitteet</p> <div></div>	<p>SOSIAALINEN PÄÄOMA jossa pääosassa on terveellisemmän ja paremman elämän takaaminen ihmisille ympäri maailmaa.</p> <p>YK:n tavoitteet</p> <div></div>
--	---	---

Lähde: Danske Bank

Vaikuttavuussijoittaminen

Vaikuttavuussijoittamisen tavoitteena on sijoitustuottojen lisäksi mitattava muutos esimerkiksi yhteiskunnallisissa tai ympäristöön liittyvissä tavoitteissa. Sijoittajalle voi olla tarjolla lisätuottoa, mikäli tavoiteltu vaikuttavuus saavutetaan. Tämän vuoksi vaikuttavuuden mittaaminen ja verifiointi ovat olennaisia vaikuttavuussijoittamisessa.

Miten vaikuttavuussijoittamista toteutetaan käytännössä?

Vaikuttavuussijoittamiseen liittyviä sijoitusmuotoja ovat esimerkiksi lainat tai pääomasijoitukset vaikuttavuustoimijoihin eli yrityksiin tai järjestöihin sekä tulosperusteiset rahoitussopimukset (Social Impact Bond, SIB). Vaikuttavuusrahastojen suosio on viime aikoina kasvanut. Tuottojen ja mitattavan tuloksen yhteensovittaminen kiinnostaa, sillä rahoitusta halutaan kanavoida enenevässä määrin sinne, missä vaikuttavuutta saadaan aikaan ja se on myös todennettavissa.

OP Varainhoidon ja Finnfundin yhdessä markkinoille tuoma Suomen ensimmäinen kehittyville markkinoille sijoittava vaikuttavuusrahasto tavoittelee tuoton lisäksi myönteisiä vaikutuksia muun muassa ilmastonmuutokseen, ruokaturvaan, sukupuolten tasa-arvoon sekä rahoituksen saatavuuteen. Rahastolla on kehittyvissä maissa kolme päätoimialaa: uusiutuva energia, rahoituslaitokset ja kestävä maatalous.

Mitä haasteita kannattaa ottaa huomioon?

Vaikuttavuussijoittamisessa olennaista on lisäisyyden (additionality) käsite. Tämä tarkoittaa oletusta siitä, että ilman sijoitettuja varoja toivottua muutosta ei olisi tapahtunut. Tämänkaltaisen vaikuttavuuden todentamiseen liittyy myös haasteita, sillä standardeja mittaamisen osalta ei ole vielä laadittu. Monia rahastoja markkinoidaan vaikuttavuusrahastoina (rahaston nimessä on usein englanninkielinen termi impact), vaikka niiden vaikuttavuuteen ei sisälly vaadittua lisäisyyttä. Esimerkiksi osakerahaston osalta lisäisyyttä on äärimmäisen hankala todentaa. Rahaston voidaan sanoa luovan vaikuttavuutta, sillä sen kautta sijoitetaan esimerkiksi yksinomaan yhtiöihin, jotka ratkovat ilmastonmuutoksen ongelmia. Vaikka tämänkaltaisen sijoittaminen on tärkeää ja sillä saadaan aikaan positiivisia vaikutuksia, se ei tosiasiaassa täytä vaikuttavuuden kriteerejä.

Vaikuttavuussijoittamista toteutetaan pääasiassa pääomasijoitusten ja lainojen avulla, jotta lisäisyyden ja vaikuttavuuden mittaaminen, toteen näyttäminen ja jatkuva seuranta on mahdollista. Listatuilla markkinoilla on hyvin vaikeaa näyttää toteen, että sijoitetuilla varoilla saavutettaisiin tiettyä mitattavaa vaikuttavuutta, ja rahoituksen käyttöä juuri tiettyyn vaikuttavuushankkeeseen on vaikea seurata. Vähittäismarkkinoille suunnatut sijoitukset ovat epälikvidejä ja usein korkeariskisiä. Tästä syystä markkinoilla on vielä niukasti tuotteita, jotka sopivat myös yksityissijoittajille. Kehitystä on tapahtumassa näissäkin tuotteissa.

VASTUULLISEN SIOJITTAMISEN ERI LÄHESTYMISTAPOJEN MAHDOLLISUUDET JA HAASTEET

Lähestymistapa	Mahdollisuus	Haaste
ESG-integrointi	ESG-asioiden sisällyttäminen sijoitustoiminnan ytimeen valtavirtaistaa vastuullisuuden osaksi sijoitusprosessia	Ei ole yksiselitteistä tapaa valita tärkeimmät vastuullisuusalueet, joihin keskittyä
Suosiminen	Valmis analyysi sijoituspäätöksen tukena	ESG-tutkimusyrietysten antamien arvosanojen korrelaatio on heikko
Poissulkeminen	Helppo tapa aloittaa vastuullinen sijoittaminen	Poissuljettavien kohteiden rajausta ja täydellinen poissulku ovat vaikeita
Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen	Sijoittaja voi muuttaa maailmaa vaikuttamalla omistamiinsa yhtiöihin	Vaikuttaminen ja siinä onnistuminen vaativat runsaasti resursseja
Teemasijoittaminen	Valittuun teemaan voidaan tehdä kohdennettuja sijoituksia	Sijoituskohteiden vaikutukset valittuun teemaan ovat epäselviä, ja hyödynnettävän tiedon määrään ja laatuun liittyy haasteita
Vaikuttavuussijoittaminen	Sijoitustuottojen lisäksi tavoitellaan mitattavaa muutosta	Mittaamiseen liittyy haasteita, ja sijoituskohteet ovat epälikvidejä ja korkeariskisiä

Suomen vastuullisen sijoittamisen markkinat

Finsifin vuonna 2020 julkaisemaan Suomen vastuullisen sijoittamisen markkinaselvitykseen vastasi yli 60 Finsifin jäsentä. Vastaajista 33 prosenttia oli sijoittajia, 58 prosenttia varainhoitajia ja 9 prosenttia palveluntarjoajia, ja yli 60 prosentilla sijoitusvarallisuus oli vähintään miljardi euroa. Markkinaselvityksen mukaan vastuullinen sijoittaminen on selvässä kasvussa ja vahvistaa asemaansa Suomessa. Trendi on globaali, ja monet finanssialan toimijat pyrkivät profiloitumaan vastuullisina sijoittajina. Markkinaselvityksen tulokset puhuvat puolestaan: yksikään vastaajista ei arvioinut vastuullisen sijoittamisen merkityksen vähenevän omassa toiminnassaan. Finsifin jäsenet kokivat vastuullisen sijoittamisen arvojen mukaiseksi toiminnaksi sekä tärkeäksi osaksi parempaa riskienhallintaa. Seuraava sitaatti ilmentää erään jäsenen näkemystä:

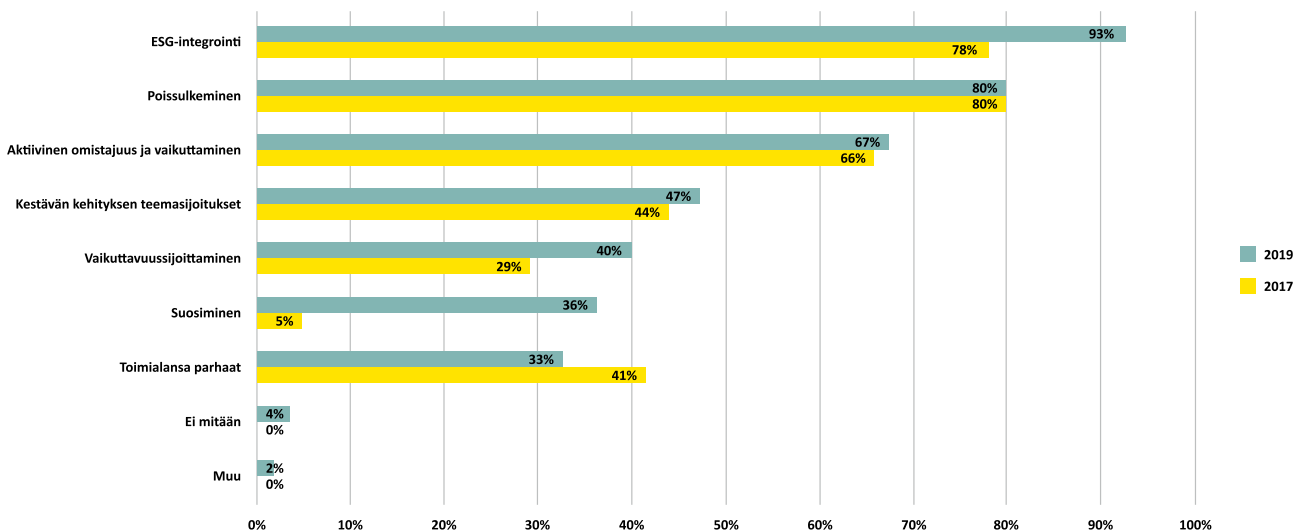
"Vastuullinen sijoittaminen on ennen kaikkea riskienhallintaa ja tulevaisuudessa yhä enemmän konkreettista vaikuttamista ympäristötekijöihin ja sosiaalisiin oloihin maailmassa."

EU:ssa on viime vuosina kehitetty kestävään rahoitukseen ja sijoittamiseen liittyvää sääntelyä, joka koskee laajasti Finsifin jäseniä. Sääntelyn keskiössä on kestävä rahoituksen luokitusjärjestelmä eli taksonomia. Markkinaselvityksen mukaan Finsifin jäsenet pitivät kestävä rahoituksen sääntelyä pääosin tärkeänä tai erittäin tärkeänä, ja vastaavasti taksonomia oli 58 prosentin mielestä tärkeä tai erittäin tärkeä. Sääntelyn merkityksen voidaan olettaa kasvavan entisestään: EU:n tiedonantoasetus tuli voimaan maaliskuussa 2021, ja lisää kestävä rahoituksen sääntelyä on tulossa voimaan lähivuosina.

Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat ja haasteet

Vastuullisen sijoittamisen lähestymistapojen eli ESG-integroinnin, poissulkemisen, aktiivisen omistajuuden, kestävä kehityksen teemasijoitusten, suosimisen ja toimialansa parhaat -lähestymistavan sekä vaikuttavuussijoittamisen suosituimmuus Finsifin jäsenistössä on kuvattu alla. ESG-integrointi oli vuonna 2019 Suomessa käytetyin vastuullisen sijoittamisen lähestymistapa, kun taas globaalisti se oli toiseksi suosituin lähestymistapa ja poissulkeminen suosituin. Suomessa poissulkeminen oli toiseksi suosituinta.

VASTUULLISEN SIOJITTAMISEN LÄHESTYMISTAVAT SUOMESSA

Kuitenkin neljäsosa suomalaisista vastaajaorganisaatioista mainitsee tarvitsevansa lisää osaamista ESG-teemoista. Keskeisimmiksi vastuullisen sijoittamisen haasteiksi mainittiin ESG-datan laatu ja määrä sekä yhteismitallisuuden puutteet. Asenteet niin yhteiskunnallisella tasolla kuin organisaatioissa ovat myös yksi vastuullisen sijoittamisen haaste. Osassa vastaajaorganisaatioista vastuullinen sijoittaminen mielletään edelleen osittain hyväntekeväisyydeksi. Muita mainittuja haasteita olivat viherpesu, sääntely ja tuottotaso.

Vastuullisuus osana palkitsemisjärjestelmiä

Toistaiseksi vain edelläkävijät ovat tuoneet vastuullisuuden osaksi johdon ja sijoituspäätöksiä tekevän henkilöstön palkitsemisperiaatteita. Sekä vuoden 2019 että vuoden 2017 markkinaselvityksessä vastuullinen sijoittaminen oli osa johdon tai sijoituspäätöksiä tekevän henkilöstön palkitsemista noin viidesosalla vastaajaorganisaatioista.

Yleinen näkemys on, että vastuullisen sijoittamisen sisällyttäminen palkitsemisperiaatteisiin vahvistaisi ESG-integrointia. Alan parhaiden käytäntöjen mukaan vastuullinen sijoittaminen on jalkautettu osaksi koko sijoitusorganisaatiota ja sijoitusprosesseja. Vastuu ESG-asioista on määritelty selkeästi kaikkien relevanttien toimijoiden, kuten johdon, sijoituspäätöksiä tekevän henkilöstön ja ESG-asiantuntijoiden osalta. Parhaiden käytäntöjen mukaan vastuullinen sijoittaminen on myös sisällytetty asianomaisten henkilöiden palkitsemisjärjestelmiin. EU:n uuden tiedonantoasetuksen mukaisesti monien rahoitus- ja sijoitusalan toimijoiden tulee raportoida palkitsemispolitiikkonsa johdonmukaisuudesta suhteessa kestävyysriskeihin.

Lisäksi YK:n tukemien vastuullisen sijoittamisen periaatteiden (PRI) vuonna 2021 päivitetyn raportointikehikon mukaan palkitsemisperiaatteisiin on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Palkitseminen on uuden päivityksen mukaan yksi raportointikehikon pakollisista ja pisteytettävistä indikaattoreista, mikä kannustaa toimijoita sisällyttämään vastuullisuuden palkitsemisjärjestelmiin.

Vastuullisen sijoitusstrategian tekeminen

Vastuullisuus tulee nähdä tänä päivänä luonnollisena osana toimijan kaikkea liiketoimintaa, ja sen keskeisenä tehtävänä on varmistaa liiketoiminnan jatkuvuus. Oman toiminnan vastuullisuuden ja kestävyuden lisäksi on tärkeää, että vastuullisuus integroidaan systemaattisesti ja käytännönläheisesti myös sijoitustoimintaan – niin prosesseihin kuin tuotteisiin.

Hyvä esivalmistelu tekee vastuullisen sijoittamisen toteutuksesta, tulosten mittaamisesta ja raportoinnista yksinkertaisempaa ja selkeämpää. Valmisteluvaiheessa asetetaan vastuullisen sijoittamisen tavoitteet, päätetään strategiasta ja laaditaan vastuullisen sijoittamisen periaatteet tai politiikka.

Vastuullisen sijoittamisen tavoitteet

Kun lähdetään työstämään ja kehittämään instituu-tiosijoittajan vastuullista sijoitusstrategiaa, on tärkeää sitouttaa heti alusta keskusteluihin mukaan työntekijöitä laajasti eri puolilta organisaatiota. Myös operatiivisen johdon ja hallituksen jäsenten sitouttaminen on merkityksellistä, jotta vastuullisuus voidaan integroida koko organisaation toimintaan. Yhtä lailla yksityissijoittajan on tärkeää pohtia omia vastuullisuustavoitteitaan itselle sopivia lähestymis-tapoja ja työkaluja valitessaan.

Toimijan oma tahtotila

Kaiken lähtökohtana on asenne ja tahtotila. Mitä vastuullisuus ja vastuullinen sijoittaminen toimijalle tarkoittaa? Sijoittaako se vastuullisesti ja kestävästi, koska uskoo vastuullisen sijoittamisen parantavan si-joitussalkun tuotto- ja riskiprofilia erityisesti pitkällä aikavälillä? Tuoko toimintaympäristö painetta vas-tuullisuuden huomioimiseen?

Sääntelyvelvoitteet ja ohjeistukset sekä sidosryhmien odotukset

On hyvä ymmärtää, mitä vastuullisuuteen liittyvää sääntelyä, velvoitteita ja muuta ohjeistusta toimin-taympäristö tuo toimijan prosesseihin, tuotteisiin ja raportointiin. Esimerkkinä mainittakoon kestävä rahoituksen lainsäädäntö, jota on valmisteltu Euroo-pan unionissa useiden vuosien ajan. Lainsäädännön perimmäisenä tarkoituksena on edistää pääomien ohjautumista entistä kestävämpiin sijoituskohteisiin. Tähän pyritään muun muassa lisäämällä sijoitus-tuotteiden avoimuutta ja läpinäkyvyyttä kestävyys- ja vastuullisuusnäkökulmasta ja siten ehkäisemällä sijoitusten viherpesua. EU:n tiedonantoasetus tuli sovellettavaksi pääpiirteissään maaliskuussa 2021. Toimijoiden on jatkossa kerrottava muun muassa omaan toimintaansa ja sijoituskohteisiinsa liittyvistä

kestävyysriskeistä ja siitä, ottaako toimija mahdol-lisesti huomioon sijoituspäätöksestä johtuvat hai-talliset vaikutukset kestävyystekijöihin. Sääntelyssä esille nouseva termi ”kestävyysriski” (sustainability risk) tarkoittaa ympäristöön, sosiaaliseen vastuuteen tai hallintotapaan liittyvää tapahtumaa tai tilannet-ta, joka voi toteutuessaan aiheuttaa negatiivisen, olennaisen vaikutuksen sijoituksen arvoon. Myös esimerkiksi asiakkaille annettaviin tuotetietoihin, määräaikaikatsauksiin ja toimijoiden palkitsemis-politiikkoihin on tulossa päivitystarpeita. Lisäksi toi-mijan on tärkeää huomioida kaikessa toiminnassaan keskeisten sidosryhmiensä vastuullisuutta koskevat odotukset.

Käytännön toteutus

Vastuullisuutta ei tule enää nykyään nähdä erillisenä osana organisaatiosta, vaan se on osa kaikkea sijoit-tamista. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vastuulli-suus integroidaan systemaattisesti niin sijoituskoh-teen valintaan, seurantaan kuin raportointiin kaikissa omaisuusluokissa.

Vastuullisuustyön johtaminen ja kehittäminen

Vastuullisuustyön johtamisen ja sen kehittämisen vastuuttamista organisaatiossa on hyvä miettiä. Ke-nelle kehitystyö vastuutetaan, ja miten asianosaisia koulutetaan ajankohtaisista vastuullisuusasioista? Tärkeää on kuitenkin, että kaikki sijoituspäätösten kanssa tekemisissä olevat ymmärtävät ja sisäistävät vastuullisen sijoittamisen lähestymistavan sekä ot-tavat vastuullisuus/kestävyysriskit ja -mahdollisuu-det huomioon niin sijoituskohteen valinnassa kuin vaikuttamiskeskusteluissa sijoituskohteiden kans-sa. Toimijan hallitukselle on hyvä raportoida kerran vuodessa vastuullisen sijoittamisen toteutumisesta, mahdollisista vastuullisuustapahtumista ja tulevista kehitysaktiviteeteista kaikilla sijoitusalueilla.

Toteuttaminen eri sijoitusalueissa

Ensiaskelena on miettiä, mitkä ovat keskeiset vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat. Tämän jälkeen arvioidaan, kuinka vastuullisuus toteutetaan toimijan eri sijoitusalueilla (esimerkiksi aktiivit / passiivit osakkeet ja korkosijoitukset, vaihtoehdot sijoitukset, kuten kiinteistö- ja private equity -sijoitukset). Lisäksi on määriteltävä, mitkä ovat keskeiset vastuullisuusasiat/mittarit, joita sijoituspäätöksiä tekevä henkilö arvioi, kun potentiaalista kohdetta haetaan sijoitussalkkuun, sekä mitä asioita katsotaan, kun arvioidaan vastuullisuuden kehittymistä sijoituskohteissa. Nyrkkisääntönä on, että riippumatta siitä, hakeeko toimija sijoituskohdetta vai rahastoa, aina valintavaiheessa on saatava kokonaisvaltainen ymmärrys vastuullisuuden toteutumisen tasosta sijoituskohteessa toimijan määrittelemien vastuullisuusmittareiden kautta.

Mitä tulee omistajakäytäntöihin ja vaikuttamiseen, on tärkeää, että toimija vaikuttaa sijoituskohteissa aktiivisesti käymällä suoraa dialogia sijoituskohteiden kanssa. Niin sijoitusta valittaessa kuin vaikuttamiskeskusteluissa on hyvä myös arvioida, tarvitaanko oman vastuullisuusanalysoinnin ja vaikuttamistyön tueksi ulkopuolisen palvelutarjoajien analyysipalveluita. Esimerkkeinä ulkopuolisista palvelutarjoajista voidaan mainita ESG-tutkimusyhtiöt, kuten ISS ESG ja Sustainalytics, jotka analysoivat sijoitussalkun sisällön säännöllisesti mahdollisten YK:n Global Compact -periaatteiden vastaisten normirikkomusten osalta. Normirikkomukset koskevat tyypillisesti ympäristöasioita, korruptiota, ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia. Tätä seurantatietoa voidaan käyttää aktiivisesti yritysten kanssa käytävässä vuorovaikutuksessa, ja kaikissa todennettavissa rikkomustilanteissa käynnistetään prosessi, jonka tarkoituksena on selvittää, onko sijoitus edelleen linjassa sijoittajan pitkän aikavälin vastuullisuusperiaatteiden kanssa.

Viimeinen tärkeä kokonaisuus on pohtia vielä vastuullisuusasioiden raportointia. Vastuullisuuden toteutumisesta tulee raportoida säännöllisesti toimijan keskeisille sidosryhmille. Raportoitavien asioiden

sisältö vaihtelee omaisuuslajeittain. Raportoinnin tulee yksinkertaisuudessaan antaa ajankohtainen kuva siitä, kuinka vastuullisuus on kehittynyt tarkasteltavana ajankohtana koko toiminnassa ja/tai kyseisessä sijoitustuotteessa, millaisia mahdollisia vastuullisuustapahtumia (negatiiviset ja kysymyksiä herättävät sekä positiiviset) sijoituskohteissa on ollut ja kuinka niihin on reagoitu.

Vastuullisen sijoittamisen edistäminen toimialalle

Osana vastuullisen sijoittamisen strategiapohdintoja on tärkeää miettiä myös, halutaanko vaikuttaa yleisesti vastuullisen sijoittamisen kehittymiseen toimialalla. Haluaako toimija liittyä YK:n tukemien vastuullisen sijoittamisen periaatteiden allekirjoittajaksi, vai toteutetaanko näitä periaatteita osana omaa sijoitustoimintaa? Lisäksi on hyvä pohtia, halutaanko olla mukana eri toimialojen järjestöissä ja hankkeissa edistämässä vastuullista sijoittamista.

Vastuullisen sijoittamisen periaatteet tai politiikka viitekehyksenä

Valmisteluvaiheen tuloksena syntynyt vastuullisen sijoittamisen strategia työstetään vastuullisen sijoittamisen periaatteiksi tai politiikaksi. Ne luovat viitekehyksen toimijan koko sijoitustoiminnalle ja sen prosesseille. Parhaassa tapauksessa periaatteet kattavat toimijan kaikki omaisuusluokat. Mikäli periaatteet koskevat vain osaa sijoitustoiminnasta, tulee tehty rajausta ja sen perustelut kertoa selkeästi. Periaatteiden soveltaminen ja valitut lähestymistavat voivat vaihdella omaisuuslajista ja sijoitustavasta riippuen. Periaatteet antavat myös kokonaisvaltaisen kuvan toimijan keskeisille sidosryhmille vastuullisen sijoittamisen lähestymistavasta. Vastuullisuus ja sen toteuttaminen tulee nähdä jatkuvana kehittämisen prosessina. Myös vastuullisen sijoittamisen periaatteiden/politiikan päivitystarpeita on hyvä arvioida vuosittain.

ESIMERKKEJÄ VASTUULLISEN SIOJTTAMISEN PERIAATTEIDEN/ POLITIIKAN SISÄLLÖSTÄ

A. Sijoittajan tapa lähestyä vastuullista sijoittamista

Mitä vastuullisuus ja vastuullinen sijoittaminen toimijalle tarkoittaa?

- Sitoutuneisuus/halu toimia vastuullisena sijoittajana
- Perinteisten taloudellisten näkökohtien lisäksi sijoituspäätöksiä tehtäessä nähdään tärkeänä huomioida ESG-tekijöihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet
- Liitetään osaksi toimijan sijoituskäytäntöjä (sisältäen sijoitusprosessit ja omistajakäytännöt sekä raportoinnin)
- Toimijan keskeisten sidosryhmien vastuullisuusodotusten huomioiminen
- Vastuullisen sijoittamisen käytäntöjen edistäminen toimialalla

B. Vastuullisen sijoittamisen näkökohdat ja käytännöt

Kuvaus toimijan keskeisistä vastuullisen sijoittamisen lähestymistavoista, kuten ESG:n integrointi sijoituskäytäntöihin, aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen sekä vaikuttavuussijoittaminen:

- Vastuullisuuden huomiointi käytännössä eri omaisuuslajien sijoituskohteiden valintavaiheessa, sijoituskohteiden seurannassa ja raportoinnissa
- ESG-mittarit ja niille asetetut tavoitteet
- ESG-raportoinnin säännöllisyys, raporttien aikaväli ja kohderyhmät
- Vastuullisuuden määrittelyssä ja raportoinnissa mahdollisesti käytettävät erityiset raportointimallit

C. Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden hyväksyntä ja implementointi organisaatiossa

- Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden laadinta/päivittäminen, hyväksyntä ja implementointi on järjestetty organisaatiossa
- Vastuiden jakautuminen organisaatiossa
- Eturistiriitojen käsittely

Vastuullisuusmittarit

Kun toimija lähtee rakentamaan vastuullisuusmittaristoaan, lähtökohtana on miettiä, millaisilla mittareilla saisi mahdollisimman kokonaisvaltaisen kuvan vastuullisuuden toteutumisen tasosta sijoituskohteessa. Mitkä ovat ne olennaiset vastuullisuusriskit ja -mahdollisuudet, jotka toteutuessaan voivat mahdollisesti vaikuttaa sijoituskohteen toimintaan ja taloudelliseen suorituskyykyyn? Lisäksi kannattaa pohtia, että rakentaako kaikkia sijoituskohteita koskevan yhtenäisen vastuullisuusmittariston ja ottaako seurantaan mukaan myös toimialakoh- taisia mittareita tarpeen mukaan. Toimialakohtaisia vastuullisuusmittareita voi tutkia mm. Sustainability Accounting Standards Boardin (SASB) tarjoamasta viitekehuksesta. SASB:n Materiality Map-dokumentissa on määritelty olennaiset teemat 11 eri toimialalle ja niiden alatoimialoille.

Seuraavassa on kuvattu esimerkkejä vastuullisuusmittareista. Lista ei ole tyhjentävä, mutta antaa tukea vastuullisuusmittariston pohdintaan.

YMPÄRISTÖASIAT (E)

- Kasvihuonekaasupäästöt
 - Scope 1-päästöt = päästöt, joihin yritys voi suoraan vaikuttaa ja jotka syntyvät yrityksen oman toiminnan seurauksena
 - Scope 2-päästöt = tuotannon epäsuorat ostoenergiaan liittyvät päästöt esimerkiksi sähkön ja lämmön tuotannosta
 - Scope 3 GHG päästöt = myytyjen tuotteiden loppukäytöstä ja tavaroiden ja palveluiden hankinnasta syntyneet päästöt eli kaikki epäsuorat päästöt
 - Hiilijalanjälki (GHG-päästöt tCO₂)
 - Päästöintensiteetti (GHG-päästöt / liikevaihto)
- Yhtiön ilmastostrategia ja tavoitteet
 - Ilmastostrategian olemassaolo
 - Hiilineutraaliustavoitteet
 - % liikevaihdosta ympäristön kannalta kestävästä toiminnasta (EU:n taksonomia-asetus)
 - % CAPEXista ympäristön kannalta kestävään toimintaan (EU:n taksonomia-asetus)
 - Kiertotalous
- Biodiversiteetti
- Energiankulutus
- Vedenkulutus
- Jätteet, jätteiden hallinta
- Ympäristöystävälliset liiketoimintamahdollisuudet
- Todennetut normirikkomukset ympäristöasioihin liittyen
 - Esim. ulkopuolisen toimijan todentamat normirikkomukset

SOSIAALISEN VASTUUN ASIAT (S)

- Alkuperäiskansojen oikeudet
- Ihmisoikeudet
- Toimitusketjun hallinta
 - Toimittajien code of conductin olemassaolo
- Työtyytyväisyys
 - Henkilöstön suositteluaste (eNPS)
- Työterveys ja -turvallisuus
 - Työtapaturmat ja sairauspoissaolot
- Työntekijöiden vaihtuvuus
- Asiakastytyväisyys
 - Asiakastytyväisyystutkimuksen tulokset
- Todennetut normirikkomukset sosiaalisen vastuun asioihin liittyen (muun muassa ihmis-oikeudet ja työntekijöiden oikeudet)
 - Esimerkiksi ulkopuolisen toimijan todentamat normirikkomukset

HALLINTOTAPA-ASIAT (G)

- Vastuullisuusasioiden johtaminen
 - Vastuullisuus sijoituskohteen strategiassa
 - Vastuullisuusasioiden vastuuttaminen sijoituskohteessa
 - Sijoituskohteen määrittelemät olennaiset vastuullisuusasiat ja mittarit niiden seurantaan
 - Vastuullisuusraportointi ja sen olemassaolo verkkosivuilla
- Monimuotoisuuden toteutuminen yhtiössä
 - Esimerkiksi ikä, sukupuoli, koulutus, etninen alkuperä
- Hallituksen rakenne
- Johdon palkitseminen
 - Vastuullisuusasioiden sisällyttäminen palkitsemiseen
 - Palkitsemispolitiikka, jossa vastuullisuusasiat huomioitu
- Liike-elämän etiikka
 - Code of conductin olemassaolo
 - Ilmoituskanavat
 - Tietosuoja ja yksityisyyden suoja (GDPR)
 - Korruption ja lahjonnan vastaisen toiminnan ohjeistukset
 - Kyberturvallisuus
- Todennetut normirikkomukset hallintotapa-asioihin liittyen (muun muassa korruptio ja kilpailun vääristäminen)
 - Esimerkiksi ulkopuolisen toimijan todentamat normirikkomukset

Vastuullisen sijoittamisen järjestöt ja aloitteet

Vastuullisen sijoittamisen käytännön toteutus on seuraava vaihe vastuullisen sijoitusstrategian luomisen jälkeen. Aiemmin kuvatussa sijoitusstrategiassa on valittu sopivat omaisuuslajit, lähestymistavat ja haluttu riskitaso, jotka on syytä implementoida käytäntöön. Työ voi tuntua vaativalta, mutta onneksi sijoittajien avuksi on olemassa toimijoita, aloitteita ja suosituksia, joita voi käyttää apuna.

Jäsenyydet yhdistyksissä ja järjestöissä

Vastuullisuutta, oli sitten kyse yrityksestä tai sijoituksesta, ei ole universaalisti määritelty. Näin ollen sijoittajan voikin olla vaikeaa ymmärtää, mistä vastuullisessa sijoittamisessa on kyse ja miten päästä alkuun. Onneksi erilaisia, toisiaan täydentäviä, mutta eri näkökulmia painottavia, vastuullista sijoittamista edistäviä järjestöjä on kehittynyt useita. Niiden ajatusmaailmaan, menetelmiin ja tutkimukseen tukeutumalla pääsee nopeasti perille keskeisistä vastuulliseen sijoittamiseen liittyvistä seikoista.

Tutustuminen eri yhdistyksiin, niiden näkökulmiin ja menetelmiin auttaa ymmärtämään vastuullisen sijoittamisen monimuotoisuutta ja luomaan pohjaa eri näkökulmien kriittiseen tarkasteluun. Lisäksi se auttaa peilaamaan omia näkemyksiä, tavoitteita ja arvoja sijoitusstrategiaa laadittaessa.

Finsif eli Finland's Sustainable Investment Forum edistää vastuullista sijoittamista Suomessa tarjoamalla verkostoitumispaikan sekä väylän tiedon hankkimiselle. Finsif järjestää jäsenilleen erilaisia tilaisuuksia ja verkostoitumismahdollisuuksia. Tapahtumissa käsitellään ajankohtaisia teemoja eri omaisuuslajien vastuullisuusnäkökulmista. Vastaavanlaisia toimijoita on myös muissa Pohjoismaissa. Tämän oppaan loppuun on koottu luettelo erilaisista alan toimijoista ja niiden verkkosivustoista.

Hiilineutraalisuushankkeet

Yksi tämän hetken keskeisimmistä vastuullisen sijoittamisen teemoista on pyrkiä tukemaan yhteiskunnan siirtymää kohti hiilineutraalisuutta. Maailman talousfoorumin WEF:n vuosittaisessa pitkän aikavälin riskikartoituksessa ilmastonmuutokseen liittyvät riskit ovat viime vuosina nousseet keskiöön, ja nyt myös yksityinen sektori nähdään tärkeänä muutosvoimana ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä. Toisaalta ilmastonmuutos on pitkälti systeeminen ilmiö, mikä tarkoittaa, ettei sijoittaja voi hyödyntää perinteistä riskinpoistomenetelmää eli hajauttamista sulkeakseen kokonaan pois ilmastonmuutoksen mahdolliset vaikutukset sijoitustensa tuotto-oletuksiin. Näin ollen ilmastoliitäntäisten riskien ja mahdollisuuksien sisällyttäminen sijoitusstrategiaan, menetelmiin ja

tavoitteisiin voidaankin nähdä sekä riskienhallinnallisena keinona että yhteiskunnallisen tavoitteen tukemisena.

Hiilineutraalius- eli net zero-hankkeita onkin syntynyt useita, ja ne palvelevat eri sidosryhmien lähtökoh-
tia ja tavoitteita. Yritykset voivat itse tavoitella hiilineutraaliutta esimerkiksi asettamalla Science-Based Targets-aloitteen hyväksymät tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet. Sijoittajien näkökulmasta kaksi keskeisintä hanketta ovat Net Zero Asset Owner Alliance sekä Net Zero Asset Managers, joiden jäsenten yhteenlasketut hoidetut varat ovat tätä laadittaessa lähes 38 triljoonaa Yhdysvaltain dollaria. Molempien aloitteiden tavoitteena on tukea Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteista eli maapallon keskilämpötilan nousun rajoittamista 1,5 asteeseen. Aloitteiden jäsenet ovat sitoutuneet hiilineutralisoimaan kaikki sijoitustuotteensa vuoteen 2050 mennessä, asettavat konkreettisia välitavoitteita ja pyrkivät kollektiivisesti vaikuttamaan niihin sektoreihin ja yrityksiin, jotka ovat vastuussa merkittävimmästä osasta globaaleja hiilidioksidipäästöjä. Näin ollen sitoutuminen net zero-hankkeeseen ohjaa voimakkaasti vastuullisen sijoittamisen sekä ylipäänsä sijoittamisen strategista kehitystä ja operatiivista toteutusta.

On tärkeää huomata, että sijoitussalkun net zero-linjaus ei automaattisesti tarkoita sitä, että salkku sijoitusten kautta vaikuttaisi tavoitteiden mukaisesti päästövähennyksiin reaali maailmassa. Viime kädessä päästöjen vähennys vaatii toimia niiltä yrityksiltä, joihin on sijoitettu ja jotka päästöjä tuottavat. Siten esimerkiksi tietyn yrityksen tai toimialan poissulkeminen ei suoraan vähennä päästöjä, mutta sillä voi olla ryhmäpainostuksen kautta vaikutusta siihen, miten yhtiöt muuttavat toimintaansa. Toisaalta usein suurimmat päästäjät ovat usein juuri niitä, jotka tarvitsisivat eniten tukea ja pääomaa liiketoimintamalliansa muuttamisessa vähäpäästöisemmiksi. Näin ollen net zero-hankkeissa ei tyypillisesti kannusteta divestoiimaan tai poissulkemaan yrityksiä, vaan identifioimaan ne yritykset, jotka osoittavat halukkuutta muuttaa liiketoimintamalliaan vähähiiliseen. Lisäksi hankkeissa kannustetaan tukemaan näitä yrityksiä sekä pyritään vaikuttamaan sellaisiin yrityksiin, joilla ilmastoagendaa ei ole vielä otettu yhdeksi keskeiseksi strategiseksi liiketoiminnan kehityksen painopisteeksi.

Raportointimalleja sijoittajalle

Siinä missä taloudellinen kirjanpito on nykyään erittäin standardoitua ja sitä kautta vertailukelpoista, luotettavaa ja päätöksenteon kannalta hyödyllistä, ei-taloudellisen tiedon (kuten vastuullisuustiedon) kirjanpito on vasta kehityksessä.

Siitä, pitäisikö yrityksille kehittää globaalit standardit sekä ottaa käyttöön pakollinen niiden mukainen raportointi, käydään edelleen aktiivista keskustelua. Vaikka selkeyden, tehokkuuden ja vertailtavuuden vuoksi standardeille olisi suuri tarve, erilaiset näkökulmat ovat toisaalta myös rikkaus.

Kyse on pitkälti siitä, minkä sidosryhmän tarpeita ensisijaisesti halutaan palvella. Taloudelliset intressit edellyttävät vastuullisuusinformaatiota, jolla on todennäköisimmin vaikutusta yrityksen taloudelliseen tai operatiiviseen tulokseen ja sitä kautta yrityksen omistaja-arvon luontiin. Toisessa äärlaidassa voidaan nähdä intressit, joilla pyritään mittaamaan yrityksen vaikutuksia siihen ympäristöön ja yhteiskuntaan, jossa sillä on lupa toimia. Voidaan kuitenkin ajatella, että pitkällä aikavälillä nämä näkökulmat ovat yhteneviä: yrityksen pitkän aikavälin kyky luoda kestävää lisäarvoa riippuu siitä, miten paljon ympäristö- ja yhteiskunnallista pääomaa sillä on käytettävissään.

Kun yritykset ovat alkaneet ottaa vastuullisuus- ja kestävyystekijöitä systemaattisemmin huomioon liiketoiminnan päätöksenteossa, on näiden tekijöiden mittaamisesta ja raportoinnista tullut arkipäivää. Haasteena on kuitenkin raportointistandardien ja -kehikoiden monimutkaisuus ja päällekkäisyys. Samaa asiaa kysytään kymmenin eri tavoin, mikä on yrityksille työlästä. Sijoittajan näkökulmasta loppulemana eri yritykset raportoivat eri asioita ja eri tavoin, jolloin tietojen vertailu on haastavaa. Alan instituutiot, kuten [CDP](#), [CDSB](#), [GRI](#), [IIRC](#) ja [SASB](#), ovat julkaisseet yritysten vastuullisuusraportoinnista yhteisen vision, jonka tarkoitus on kattaa eri sidosryhmien tiedonantotarpeet kokonaisvaltaisesti ja helposti lähestyttävästi.

Osana Euroopan komission kestävä kasvun rahoituksen toimintasuunnitelmaa rahoituspalvelusektoria koskeva kestävä rahoituksen tiedonantoasetus eli SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation) tuli EU:ssa sovellettavaksi 10.3.2021. Asetus koskee pankki-, vakuutus- ja pääomamarkkinasektorin toi-

mijoita ja velvoittaa ne antamaan yhdenmukaisia ESG-tietoja sijoitustuotteista. Asetuksella pyritään tehostamaan kestävä sijoittamisesta ja estämään viherpesua harmonisoimalla kestäväksi luokiteltavien tuotteiden ominaisuuksien kriteerejä. Tiedonantoasetus on ensimmäinen sijoitustuotteiden tarjoajille suunnattu tiedonantovelvoite, ja ajan mittaan se helpottaa sijoittajia jäsentelemään ja vertailemaan sijoitustuotteiden kestävyysominaisuuksia ja -tavoitteita.

Raportoinnin hyödyt

Vastuullisuusraportointi luo läpinäkyvyyttä, uskottavuutta, toimii osana yrityksen viestintää ja rakentaa brändiä. Raportointi luo perustan myös yhtiön kestävyysriskien hallinnalle ja seurannalle. Raportoinnin tärkeys korostuu vastuullisen sijoittamisen markkinoiden kasvaessa. Sidosryhmät, yhtiön johto ja toiminnat sekä sääntely edellyttävät kasvavissa määrin avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä sijoitettavien varojen että sijoituksia hallinnoivan yhtiön osalta.

Raporttien sisältö riippuu kohderyhmästä ja raportin käyttötarkoituksesta. Yleisimmin vastuullisen sijoittamisen raportointi koostuu lainsäädännön tai aloitteiden edellyttämistä raporteista, rahastokohtaisista raporteista, vuosiraporteista ja yhtiön sisäiseen käyttöön soveltuvista raporteista.

Tunnetuin ja vakiintunein vastuullisen sijoittamisen raportointia koskeva aloite ovat YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet eli PRI (Principles for Responsible Investment).

PRI (Principles for Responsible Investment)

PRI pyrkii auttamaan sijoittajia ymmärtämään ESG-tekijöiden vaikutuksen sijoituksiin ja tukemaan sen kansainvälistä sijoittajien verkostoa näiden tekijöiden sisällyttämisessä sijoituspäätöksiin ja aktiiviseen omistajuuteen. PRI:n allekirjoittajat sitoutuvat raportoimaan vastuullisen sijoittamisen toimistaan vuosittain. Allekirjoittajat saavat vastauksiensa perusteella palautteen arvosanojen muodossa. Raportointikehikko mahdollistaa allekirjoittajille oman toiminnan seuraamisen ja todentamisen, vertailun muihin toimijoihin sekä näkemyksellisyyden oman vastuullisen sijoittamisen kehittämiseen.

Muita raportointikehikoita sijoittajalle

Muita tunnettuja raportointiin liittyviä aloitteita ja kehikoita ovat **TCFD** (Task Force on Climate-related Financial Disclosures), **CDSB** (Climate Disclosure Standards Board), **GRESB** (Global Real Estate Sustainability Benchmark), **CDP** (Carbon Disclosure Project) ja **SASB** (Sustainability Accounting Standards Board). Aloitteilla pyritään edistämään vastuullisen sijoittamisen raportointistandardeja, ehkäisemään viherpesua ja tuottamaan vertailukelpoista dataa sijoittajien ja sijoittajien sidosryhmien hyödynnettäväksi. Lainsäädännön puolelta EU:n kestävän rahoituksen sääntelykokonaisuus vaikuttaa kasvavissa määrin raportointivaatimuksiin.

Sijoittajille ja sisäiseen käyttöön soveltuville raporteille ei ole standardoituja raportointikehikoita. Käytötarkoituksen ja kohderyhmän mukaan raportti voi koostua sekä sisäisestä datasta että ulkopuolisen pal-

veluntarjoajan tuottamasta ESG-datasta. Sisältö voi olla sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista. Olennaisia elementtejä voivat olla esimerkiksi ESG-riskiarvio, yleinen vastuullisuusarvio, hiilijalanjälki, kuvaukset hyödynnetyistä vastuullisen sijoittamisen strategioista ja näiden sovelluksista, sijoittajan itsensä määrittelemien kiistanalaisten toimialojen kattavuus (esimerkiksi tupakka, alkoholi, uhkapelit ja aseteollisuus) ja salkunhoitajan katsaus.

Vastuullisen sijoittamisen markkinoiden kasvaessa tarve objektiiviselle ESG-datalle ja analyysityökaluille on kasvanut. Tunnettuja ESG-datan, -analyysin ja -raportoinnin työkaluja tarjoavia tahoja ovat esimerkiksi MSCI ja Morningstar. Dataa voidaan soveltaa esimerkiksi salkunhoidossa ja muun päätöksenteon tukena. Palveluntarjoajan tuote voi vastata tarpeeseen osittain. Yhtiön ESG-tavoitteiden ja -valmiuksien syventyessä parhaiten tarpeeseen vastaavat ESG-työkalut koostetaan usein eri palveluntarjoajien tuotteista.

CASE-ESIMERKIT

Markkinoilla on paljon erilaisia tuotteita, jotka huomioivat vastuullisuuden eri tavoin käytännössä.

Taaleri toi markkinoille vuonna 2020 Suomen ensimmäisen impaktisijoittamiseen erikoistuneen avoimen sijoitusrahaston. Rahasto tavoittelee sekä riskikorjattua markkinatuottoa että impaktia eli mitattavaa yhteiskunnallista ja ympäristöllistä hyötyä. Rahaston tavoitteena on olla mukana mahdollistamassa ratkaisuja yhteiskunnallisiin tai ympäristöön liittyviin haasteisiin ja edistää kestävästä kehityksestä. Rahaston sijoituskohteita ovat muun muassa vihreät ja yhteiskunnalliset joukkovelkakirjalainat (green and social bonds), uusiutuvan energian hankkeet, mikrolainat sekä erikokoiset yhteiskunnallisia ja ympäristöön liittyviä haasteita ratkaisevat yhtiöt.

Lapset-SIB on hyvä esimerkki uudenlaisesta vaikuttavuussijoittamisesta. Hanketta hallinnoi FIM yhteistyössä Lastensuojelun Keskusliiton kanssa. Lapset-SIB-hankkeessa kunnat, sijoittajat, järjestöt ja yritykset yhdistävät voimansa lasten, lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi. Tulosperusteinen rahoitussopimus eli SIB (social impact bond) on kunnalle taloudellisesti riskitön tapa rahoittaa hyvinvointia edistävää työtä ja ehkäistä syrjäytymistä. Mikäli mitattavat tulokset ovat positiivisia, asiakas (esimerkiksi kunta tai valtio) maksaa rahastolle osan saavutettujen hyötyjen tuomasta säästöstä.

Varmennus

Yritysvastuutietojen ulkopuolista arviointia kutsutaan varmennukseksi, ei tilintarkastukseksi. Varmennuksen ensisijaisena tarkoituksena on lisätä yritysvastuuraporttien oikeellisuutta ja luotettavuutta, koska varmennuksen suorittaa puolueeton ulkopuolinen varmentaja. Varmennus ei ole ainakaan toistaiseksi lakisääteinen vaatimus, kuten tilinpäätöstietojen tilintarkastus, vaan se perustuu yhtiön vapaaehtoisuuteen. Varmennuksella pyritään vakuuttamaan sidosryhmät yritysvastuuraportoinnin laadusta ja luotettavuudesta, mutta sillä on paikkansa myös yrityksen sisäisten prosessien ja yritysvastuuraportoinnin kehittäjänä. Yhtiöiden kannalta merkittävä motivaatiotekijä on myös se, että vastuullisuusluokittajat arvioivat yritysvastuuraportin tietojen lisäksi tiedon luotettavuutta ja kiinnittävät huomiota myös varmennukseen. Varmennuksen puuttuminen heikentää vastuullisuusluokitusta.

Yleisimpiä varmennusstandardeja ovat ISAE 3000 ja AA1000 sekä ISAE3410, jota käytetään GHG-päästöjen varmennukseen. Varmennustoimeksiannossa varmentaja varmentaa yritysvastuutietojen vastavuuden yhtiön valitseman raportointikriteeristön, esimerkiksi GRI:n, vaatimukseen ja antaa julkisesti allekirjoitetun varmennuslausunnon johtopäätöksistään.

Varmennuksen osalta yhtiöillä on valittavanaan kaksi varmennustasoa: rajoitetun varmuuden antava varmennus (limited review) ja kohtuullisen varmuuden antava varmennus (reasonable review). Rajoitettu varmuus antaa ns. negatiivisen varauman, jolloin varmennuslausuntoon kirjataan, että tietoomme

ei ole tullut mitään, mikä antaisi meille syyn uskoa, ettei yrityksen vastuullisuustietoja olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu asianmukaisesti raportointikriteeristön perusteella. Kohtuullinen varmuus antaa ns. positiivisen varauman, jonka mukaan yritysvastuuraportti on kaikilta olennaisilta osiltaan oikein laadittu sovellettavan raportointikriteeristön mukaisesti. Lähes kaikki suomalaiset varmennustoimeksiannot ovat olleet toistaiseksi rajoitetun varmuuden antavia.

Tällä hetkellä Suomessa ei ole lainsäädäntöä varmentamisesta, minkä vuoksi varmennus perustuu yhtiöiden vapaaehtoisuuteen. Käytännössä tästä seuraa, että Suomessa ei ole säädösperustaisia vaatimuksia varmentajan ammattitaidolle tai pätevyydelle. Käytännössä varmennuspalveluita tarjoavat tilintarkastusyhteisöt, konsultit ja laatusertifioijat. Lainsäädännön puuttuessa myöskään varmentajan vaihtamiselle ei ole samanlaista vaatimusta kuin tilintarkastuksessa. Tilintarkastusyhteisöjä sitovat kuitenkin yleiset tilintarkastajan vastuu- ja riippumattomuussäännökset myös varmennustoimeksiannoissa.

EU:n muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskeva direktiivi (Non-Financial Reporting Directive, NFRD) toi vuonna 2017 yritysvastuuraportoinnin perusteet pakollisiksi suurille yrityksille, ja sen nojalla tilintarkastajan tulee tarkistaa, että raportti on annettu. EU:n ehdottamalla uudella kestävyysraportointidirektiivillä (Corporate Responsibility Reporting Directive, CSRD) on tarkoitus korvata NFRD:n säännökset ja ulottaa lakisääteinen yritysvastuuraportointi koskemaan laajempaa yritysjoukkoa. Uusi direktiivi sisältää myös ehdotuksen pakollisesta yritysvastuutietojen varmennuksesta rajoitetun varmuuden tasolla.

Kansalaisjärjestöjen odotukset sijoittajille

Sijoittajat eivät ole itsenäinen tai irrallinen ryhmä vaan toimivat osana yhteiskuntaa. Sijoittajien toimenpiteet kiinnostavat myös sidosryhmiä, ja näihin toimenpiteisiin sekä valintoihin ja tavoitteiden asettamiseen kohdistetaan erilaisia odotuksia. Tämän osion tarkoituksena on esitellä kansalaisjärjestöjen sijoittajille asettamia odotuksia.

Oppaan laatimisen yhteydessä tiedusteltiin laajasti kotimaisten kansalaisjärjestöjen odotuksia ja näkemyksiä vastuullisesta sijoittamisesta. Tiedusteluihin vastasivat seuraavat järjestöt:

- Amnesty
- CFA Society Finland (CFA)
- Fingo
- Finnwatch
- Global Compact Suomi
- Suomen Tilintarkastajat
- Unicef
- WWF

Ei ole yhtä vastuullisen sijoittamisen määritelmää – mikä on teidän mielestänne vastuullista sijoittamista?

Useiden Finsifin kyselyyn vastanneiden sidosryhmien mukaan vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa yleisesti ESG-näkökulmien huomioimista sijoitustoiminnassa. CFA Society Finland ja Suomen Tilintarkastajat katsovat, että vastuullisessa sijoittamisessa perehdytään pitkän aikavälin ilmiöihin ja tuodaan perinteisten taloudellisten mittareiden rinnalle ESG-kriteereitä tarkentamaan käsitystä yrityksen riskeistä ja mahdollisuuksista. Näin sijoitusten tuotto-/riskiprofiilia saadaan parannettua.

CFA: ”Vaikka ESG-näkökohdat eivät ole perinteisiä taloudellisia mittareita, vaikuttavat ne sijoitusten riskiin ja tuottoon toisinaan ratkaisevasti, etenkin pitkällä aikavälillä, siksi on tärkeää sisällyttää olennaiset ESG-tekijät sijoituksiin.”

Fingo huomauttaa, ettei negatiivisten vaikutusten vähentäminen ole riittävää vastuullisessa sijoittamisessa, vaan tarvitaan positiivista kontribuutiota esimerkiksi kestäväen kehityksen tavoitteisiin. CFA:n mukaan sidosryhmien huomioiminen on myös osa vastuullista sijoittamista. Finnwatch nostaa esiin kansainvälisten standardien noudattamisen.

Finnwatch: ”Finnwatchissa pidämme vastuullisena sijoittamisena yritysvastuun keskeisten kansainvälisten standardien noudattamista (UNGP, OECD Guidelines). Niiden osalta sijoittamiseen liittyviä käytännön kysymyksiä on käsitelty OECD:n institutionaalisille sijoittajille suunnatussa ohjeessa.”

ESG-teemoista vastauksissa korostuvat ympäristö ja sosiaalinen vastuu, mutta muutama vastaaja mainitsee myös hallintotapaan liittyvät asiat. Ympäristöön liittyvistä teemoista Fingo korostaa ilmastonäkökulmaa. Sosiaalisen vaikutuksen huomioimisesta käytettävät termit vaihtelevat vastaajien kesken. Esimerkiksi Amnesty ja Fingo puhuvat ihmisoikeuksien huomioimisesta, kun taas CFA laajemmin yhteiskunnasta.

Luotettavuus nähdään myös tärkeänä osana vastuullista sijoittamista. Fingo pitää tärkeänä, että vas-

tuullisen sijoittamisen vaikutukset ovat uskottavasti todennettavissa ja raportoitavissa. Suomen Tilintarkastajien mukaan olennaista on varmentaa yhtiöiden vastuullisuusraportit Suomen Tilintarkastajien varmennussuosituksen mukaisesti. WWF näkee vastuullisessa sijoittamisessa haasteena ESG-kriteerien standardoinnin puutteen, joka hankaloittaa vertailua. WWF:n mukaan ESG-kriteerit eivät pohjautu tieteeseen.

Miten sijoittajan rooli sopii vastuullisuuden edistämiseen?

Suurin osa Finsifin sidosryhmistä näkee, että sijoittajan rooli vastuullisuuden edistämässä on merkittävä. Erityyppisistä sijoittajista CFA korostaa instituutio-sijoittajien vaikutusvaltaa. Useimmat vastaajista ovat sitä mieltä, että hallinnoidessaan suuria rahavirtoja ja toimiessaan aktiivisena omistajana sijoittajalla on valtaa ja mahdollisuuksia ohjata yhtiöiden toimintaa vastuullisempaan suuntaan. Fingo mainitsee, että vastuullisuutta voi edistää myös eri intensiteetillä esimerkiksi toimimalla sijoittaja-aktivistina tai sijoittamalla vastuullisina markkinoituihin tuotteisiin.

Unicef: ”Sijoittajilla on iso vaikutus yrityksiin. Näen heidän olevan yritysten asiakkaiden ohella keskeisessä roolissa yritysten toiminnan ohjaamisessa vastuullisempaan suuntaan.”

Amnesty: ”Kun sijoittajat osoittavat aktiivisesti kiinnostuksensa vastuullisuuskysymyksiin esimerkiksi sijoitusvalintojensa tai vaikka aktiivisen omistajuuden kautta, on sillä yritysten toimintaa ohjaava vaikutus.”

Toisaalta Fingo ja Global Compact toteavat, että myös sidosryhmät voivat vaatia sijoittajaa toimimaan vastuullisesti. Amnesty mukaan sijoitustoiminnassa tulisi noudattaa huolellisuusvelvoitetta eli ennaltaehkäistä ihmisoikeusloukkauksia ja ympäristöhaittoja sijoitusten koko arvoketjussa.

Suomen Tilintarkastajat ja WWF mainitsevat, ettei sijoittajan tarvitse luopua taloudellisista tavoitteistaan sijoittaakseen vastuullisesti. Suomen Tilintarkastajien mukaan sijoituskohteet tulisi analysoida läpikotaisin, jotta sijoittaja oppisi ymmärtämään ESG-näkökohtiin liittyvät riskit ja mahdollisuudet sekä niiden vaikutukset sijoituskohteisiin. Perinteisiin taloudelli-

siin malleihin pitäisi ottaa mukaan ESG-näkökohdat. Sijoittajan tulisi merkittävän roolinsa myötä tehdä yhteistyötä sijoituskohteiden ja päättäjien kanssa. CFA tähdentää, että sijoittajan tulisi vaatia myös laadukkaampaa raportointia, jotta ESG-näkökohdat voidaan huomioida sijoituspäätöksissä paremmin.

Mikä on mielestänne tärkein vastuullisen sijoittamisen teema?

Finsifin kyselyn perusteella vastuullisen sijoittamisen teemojen asettaminen tärkeysjärjestykseen ei ole helppoa eikä välttämättä aina perusteltuakaan. Unicefin mukaan yksittäistä teemaa ei voida valita tärkeimmäksi, ja myös Amnesty pitää vastuullisuutta tärkeänä kokonaisuudessaan. CFA ja Unicef toteavat, että vastuullisen sijoittamisen teemat ovat usein sidoksissa toisiinsa ja niiden eriyttäminen voi olla hankalaa. CFA huomauttaa, että tärkeysjärjestykseen vaikuttavat myös sijoittajakohtaiset tavoitteet. Global Compactin mukaan painopisteet voivat olla erilaisia ja vaihdella myös toimialojen välillä.

Osa vastaajista nostaa kuitenkin nimettyjä teemoja tärkeimpien joukkoon. Fingon mukaan tärkeitä ovat yleisesti kestävä kehitys tavoitteet sekä ilmastomuutos, luontokato ja ihmisoikeudet. Unicef näkee tärkeimpinä ilmastoasiat ja ihmisoikeudet, ja WWF:n mielestä luonnon köyhtymisen estäminen on kriittisimpien aiheiden joukossa. CFA nostaa esiin ilmastomuutoksen taloudellisen merkittävyyden.

WWF: ”YK:n asiantuntijaraportin mukaan luonnon köyhtyminen uhkaa kaikkien kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista, sillä hyvinvointimme perustuu luonnolle ja luonnonvarojen kestävälle käytölle.”

CFA: ”Ilmastomuutos on yksi taloudellisesti vaikuttavimmista tapahtumista ihmiskunnan historiassa. Se vaikuttaa jo nyt talouksiin ja rahoitusmarkkinoihin ja vaikutusten voi odottaa kasvavan lähitulevaisuudessa.”

Suomen Tilintarkastajat lähestyy asiaa hieman toisin ja nostaa tärkeimmäksi teemaksi kehitteillä olevan vastuullisuuskoodin, joka liittyy vastuullisuustiedon varmentamiseen ja julkaisuun. Suomen Tilintarkastajien mukaan vastuullisuuskoodin tarkoituksena on

määritellä tarkastusvaliokunnan rooli päätettäessä yhtiöiden ESG-tietojen sisällyttämisestä vastuullisuusraportointiin.

Sidosryhmäkyselyn perusteella vastuullisuusteemojen painotus näyttää vaihtelevan eikä mikään teema nouse yksiselitteisesti muiden edelle. Vastuullisuutta pidetään usein tärkeänä kokonaisuudessaan ja vastaajasta riippuen erilaisia teemoja nostetaan tärkeimmäksi.

Miten mielestänne sijoittajan tehtävä sopii tämän valitsemanne tärkeimmän vastuullisen sijoittamisen teeman edistämiseen?

Vastaajien mukaan sijoittajien tehtävä sopii hyvin monenlaisten vastuullisuusteemojen edistämiseen. Esimerkiksi Unicef toteaa, että vastuullisuus edistää kestävämpää ja tuottavampaa sijoittamista. CFA tähdentää, että sijoittajalla on mahdollisuus osallistua esimerkiksi ilmastonmuutoksen ratkaisemiseen ohjaamalla rahavirtoja vihreään siirtymään ja kestäviin sijoituskohteisiin. Fingo mainitsee, että erityisesti institutionaalisilla sijoittajilla on resursseja perehtyä valitseman teeman edistämiseen.

Vastaajien mukaan sijoittajan on opeteltava ymmärtämään vastuullisuusteemojen riskejä ja mahdollisuuksia ja sitä kautta vaikutuksia sijoituskohteisiin. Sijoittajan on muutettava perinteisiä taloudellisia malleja siten, että niissä huomioidaan esimerkiksi ilmastomuutoksen vaikutukset. Suomen Tilintarkastajien mukaan sijoittajille tulisi kertoa avoimemmin ESG-asioiden vaikutuksista yhtiöiden liiketoimintaan, sillä finanssialalla ESG-riskit tunnustetaan taloudellisina riskeinä. Tämän analyysin tueksi sijoittajat tarvitsevat parempaa tietoa ja yhdenmukaisempaa raportointia. Global Compact tuo esiin, että tieto ei kuitenkaan aina ole luotettavaa tai yhteismitallista ja että tarvitaan myös raportointiviitekehyksiä, kuten GRI ja CoP-raportointi, jotka luovat yhteismitallisuutta ja läpinäkyvyyttä tietoon. CFA toteaaakin, että sijoittajan on tärkeää tehdä yhteistyötä sijoituskohteiden ja päättäjien kanssa ja vaadittava raportointia parempaan tietoon pohjautuvien sijoituspäätösten tueksi.

Onko teillä erityisiä odotuksia alan erilaisille toimijoille (esimeriksi rahastot, ESG-datan tarjoajat, akateemiset instituutiot, eläkevakuutusyhtiöt, pankit)?

Vastaajien mukaan on alan eri toimijoiden oman edun mukaista tukea juridisesti sitovaa yritys vastuusääntelyä kansallisesti ja kansainvälisesti. Tämä tukee vastuullisten sijoittajien tavoitteita, kun yhtiöiden tulee sääntelyn nojalla noudattaa huolellisuusvelvoitetta ihmisoikeuksien ja ympäristön suojelemiseksi. Vapaaehtoisuuteen perustuva yritys vastuu on riski paitsi ihmisoikeuksille ja ympäristölle, niin myös sijoittajalle. Amnesty tuo esiin, että vastavuoroisesti ihmisoikeuksia ja ympäristöä kunnioittava arvoketju on resilientti ja tarjoaa vakaamman sijoituskohteen.

Fingon mukaan kestävän kehityksen tavoitteet, ilmastonmuutos, luontokato ja ihmisoikeudet saavat jatkossa yhä enemmän painoarvoa. Vastausten mukaan tulisi huomioida sijoittajien ja rahoitusalan toimijoiden kasvanut rooli ja käyttää sitä ohjaamiseen. Myös sijoitusalan toimijat voisivat näyttää esimerkkiä ja edistää samoja vaatimuksia omissa organisaatioissaan sitoutumalla esimerkiksi YK:n tavoitteisiin ja yritys vastuualoitteeseen. Global Compact huomauttaa, että olisi tärkeää innostaa niin yrityksiä kuin kansalaisiakin vastuulliseen toimintaan ja sijoittamiseen.

Esille nostettiin toimiala-, yritys- ja yksilötasolla kuusi tekijää, joiden avulla vastuullisuusnäkökohtien huomioimista voidaan edelleen kehittää: 1) ESG-koulutuksen lisääminen, 2) systeemitason ajattelu sen osalta, miten ESG-tekijät huomioidaan perinteisen sijoitusanalyysin lisäksi, 3) synergiat yhteistyöstä erityisesti vastuullisen omistajuuden osalta, 4) ESG-datan kehittäminen, merkityksellisyys, datan laatu ja luotettavuus, 5) vastuullisuuteen liittyvät innovaatiot ja 6) merkityksellisyyden kulttuuri ja fidusiaariset velvoitteet (fiduciary duty). CFA toteaa, että edellä mainittujen tekijöiden edistäminen edellyttää eri toimijoilta toimenpiteitä oman roolinsa puitteissa.

Onko mielestänne jossain teemassa liikaa fokusta?

Vastaajat eivät nostaneet esiin, että jossakin teemassa olisi liikaa fokusta. Kaikkia vastuullisuuden osa-alueita pidetään tärkeinä. Unicef huomioi, että ilmastoasiat korostuvat luonnollisesti osittain siksi, että niitä on helpompi arvottaa ja mitata kuin esimerkiksi ihmisoikeuksiin tai lasten oikeuksiin liittyviä asioita. Global Compactin mukaan kaikki vastuullisuuden osa-alueet ovat tärkeitä, mutta lisää näkökulmia toivottiin erityisesti mahdollisuuksien ja menestysten arviointiin riskinäkökulmien korostuessa välillä liikaa.

Global Compact: ”Kaikki vastuullisuuden osa-alueet ovat tärkeitä, mutta sijoittajan näkökulma tulevaisuuden menestystarinoiden ja voittajien arvioinnissa voisi olla vahvempaa. Riskinäkökulmat saattavat korostua välillä liikaa.”

Onko aiheita, joihin sijoittajat eivät kiinnitä riittävästi huomiota?

Luontopääoma ja luontokato nousivat esiin useammassa vastauksessa, ja teemaa korostavat muun muassa Fingo ja WWF. Sijoittajien tulisi kiinnittää huomiota luonnonvarojen käytön kestävyteen ja edellyttää sijoituskohteilta kattavaa arviointia luontovaikutuksista. Unicef ja CFA nostivat esiin toisaalta sosiaalisiin seikkoihin kohdistuvan huomion lisääntymisen ja toisaalta myös edelleen tarpeen huomioida erityisesti ihmisoikeudet, mukaan lukien lasten oikeudet.

WWF: ”Sijoittajan pitää kytkeä vastuullisuusarviointeihin kiinteämmin tiedeperustainen tavoitetaso ja edellyttää selkeää aikataulutettua polkua yritystoiminnan sopeuttamisesta globaaleihin sitoumuksiin.”

CFA: ”Käynnissä oleva (covid-19) kriisi on lisännyt sosiaalisten tekijöiden taloudellisen merkityksellisyyden ymmärrystä. Samalla sosiaalisten tekijöiden määritelmät eivät historiallisesti pienemmän fokuksen myötä ole kehittyneet samalla tavalla kuin E- ja G-tekijöiden määritelmät.”

Vastauksissa nostettiin myös esiin, että vastuullisuusarvioinnissa sijoittajien tulisi huomioida paremmin sijoituskohteiden käytännön toimet ja aikataulu pelkkien tavoitteiden sijaan. WWF:n mukaan tämä koskee esimerkiksi ilmastotoimenpiteitä. Global Compact odottaa sijoittajien myös valvovan, että sijoituskohteiden hallinnossa on riittävästi vastuullisuusosaamista. Amnesty toivoo sijoittajien kiinnittävän lisähuomiota omiin vastuullisuusprosesseihin, tuloksellisuuteen ja todentamiseen yksittäisten vastuullisuusasioiden raportoinnin ohella. CFA näkee myös tarvetta standardien luomiselle.

Global Compact: ”Sijoittajat voisivat enemmän vaikuttaa siihen, että yrityksen hallinnossa (governance) on vastuullisuusosaamista niin yrityksen johdossa kuin hallituksissa. Olisi tärkeää, että vastuullisuus nähdään yrityksissä läpileikkaavana toimintana, ei vain yhden osaston operaationa.”

Amnesty: ”Yritysten vastuullisuusraportoinnissa tulee kiinnittää huomiota paitsi yksittäisiin raportoituihin vastuullisuustekijöihin, niin myös entistä tarkemmin vastuullisuusprosesseihin ja tuloksellisuuteen: ovatko prosessit riittäviä ja kattavia? Onko vastuullisuuden tuloksellisuus uskottavaa ja todennettävissä?”

Mitä muuta keskeistä haluatte nostaa esiin?

Sijoittajilta odotetaan kunnianhimoisia tavoitteita erityisesti ilmaston ja ihmisoikeuksien osalta. Sijoittajilta toivotaan myös vaikuttamista niin sijoituskohteisiin kuin päättäjiinkin. Kansalaisjärjestöt käyvät mielellään vuoropuhelua sijoittajien kanssa, sillä sen katsotaan hyödyttävän kaikkia. Kansalaisjärjestöt toimivat myös itse vastuullisuusasioiden edistämiseksi. Yksi mielenkiintoinen nosto oli osakesäästötilin merkitys vastuullisessa sijoittamisessa.

Unicef: ”Käymme mielellään keskustelua sijoittajien kanssa ja tuemme sijoittajia lapsen oikeuksien tuomisessa heidän ja yritysten agendalle. Näemme tämän yhteistyönä, jossa kaikki voittavat.”

Amnesty: ”Sijoittajalla on paitsi velvollisuus, niin myös mahdollisuus edistää ihmisoikeuksia ja ympäristöä kunnioittavaa yritystoimintaa omassa sijoitustoiminnassaan. Vastuullisuus toiminnan tavoitteellisuuden tulee olla kunnianhimoista: mihin vuoteen mennessä koko portfoliomme täyttää ihmisoikeus- ja ympäristövelvoitteet?”

Vastuullisen sijoittamisen järjestöjä ja aloitteita

Carbon Disclosure Project (CDP)
Climate Disclosure Standards Board (CDSB)
Danish Social Investment Forum (DansIF)
European Sustainable Investment Forum (Eurosif)
Finanssiala ry:n vastuullisuustoimikunta
Finnish Business & Society
Finland's Sustainable Investment Forum (Finsif)
Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB)
Global Reporting Initiative (GRI)
Invest Europe
ICC Business Charter for Sustainable Development (IISD)
International Corporate Governance Network (ICGN)
Norwegian Forum for Sustainable and Responsible Investment (Norsif)
Paris Pledge for Action
Portfolio Decarbonization Coalition
Principles for Responsible Investment (PRI)
Pääomasijoittajat ry
RAKLI ry
Social Investment Forum (SIF)
Sustainability Accounting Standards Board (SASB)
Sustainable Investment Research Platform (SIRP)
Sustainable Stock Exchanges Initiative
Sveriges Forum för Hållbara Investeringar (Swesif)
Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)
The Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC)
The Montréal Carbon Pledge
United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEPFI)
United Nations Sustainable Development Goals (SDGs)

www.finsif.fi